

Zárótanulmány

EFOP-3.7.1-17-2017-00001

Aktívan a tudásért című kiemelt projekt

2023

BELÜGYMINISZTERIUM

Társadalmi
Esélyteremtési
Főigazgatóság

A zárótanulmányt az EFOP 3.7.1-17-2017-00001 szakmai anyagaiból, kisfilmekből, interjúkból adattáblákból összeállította:

Suliszerviz Oktatási és Szakértői Iroda Kft.
2022. december. 19.

Kiegészítette:

Juhászné Vig Éva
projektmenedzser

és

Büki Péter
Szakmai vezető

2022. december 21.

Újból kiegészítette:

TEF

2023. december 19.

Tartalom

I.1. Köszöntő.....	4
I.2. A Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság bemutatása.....	4
II. Az EFOP-3.7.1-17-2017-00001 azonosítószámú, Aktívan a tudásért című kiemelt projekt bemutatása.....	5
II.1. A projekt célja és célcsoportja.....	5
II.2. A projekt ciklusai	6
III. A projekt képzései.....	17
III.1. A felzárkóztató képzésekről általában	21
III. Az Aktívan a tudásért kiemelt projekt képzései és azok tapasztalatai	26
III.1.1 Alapkompetenciák fejlesztése 300 órában.....	29
III.1.2. Munkaerőpiacra felkészítő kompetencia-fejlesztő program 120 órában	30
III.1.3. Digitális kompetencia-fejlesztő program távoktatással 150 órában.....	31
III.1.4. Háztartási gazdálkodás - Pénzügyi kompetenciák fejlesztése 150 órában.....	32
III.2. Szakmai alapozó képzések.....	33
III.2.1. Kiskerti növénytermesztő 240 órában.....	36
III.2.2 Szociális gondozó segítője.....	36
III.2.3. Betanított takarító 240 órában.....	38
III.2.4. Textiltermék-összeállító képzés 480 órában	38
III.3. Általános iskolai felzárkóztató képzések	39
IV. Alaptól a szakmáig, avagy a projekt képzési tevékenysége számokban és életútinterjúkban	41

I.1. Köszöntő

Az olvasó a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság és jogelődje a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság szervezeti keretei között megvalósult, EFOP-3.7.1-17-2017-00001 azonosítószámú, Aktívan a tudásért című kiemelt projekt zárótanulmányát tartja a kezében. A projekt 2017. április 1-jén kezdődött és 2023. november 30-án zárult. A projekt célja a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, 16-60 év közötti, alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek társadalmi helyzetének, foglalkoztathatóságának javítása képzések és munkakipróbálások révén az ország kevésbé fejlett régióiban. A projekt 6,9 milliárd forintos támogatási összegből valósult meg. A projekt a célját képzések szervezésével valósította meg, összesen 1.225 képzést szervezett a projekt, ebből 354 alapkompétencia fejlesztő képzés (írás, olvasás, számolás fejlesztése), 316 munkaerőpiacra felkészítő kompetencia képzés (szövegértés, alapvető készségek fejlesztése), 398 szakmai képzés (pl. kertész, varrónő, szociális gondozó segítője) volt. Összesen 20.444 fő írt alá felnőttképzési szerződést, ebből 18.145 fő szerzett tanúsítványt a képzés végén. A projekt a fentiek mellett egyéb képzéseket is szervezett, köztük 16 általános iskolai végzettséget nyújtó képzést. A 16 képzésen összesen 134 fő kapott általános iskolai bizonyítványt (ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik osztályos bizonyítványt, illetve több osztály elvégzésére is lehetőség volt.).

I.2. A Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság bemutatása

Az EFOP-3.7.1-17-2017-00001 azonosítószámú, Aktívan a tudásért című kiemelt projekt projektgazdája 2019. augusztus 1-jétől a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF).

A TEF-et a Kormány a 180/2019. (VII. 26.) Korm. rendelettel alapította meg 2019. augusztus 1-jével. A TEF a Belügyminisztérium háttérintézményeként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiával összhangban a társadalmi felzárkózás, a mélyszegénység megszüntetése és az esélyteremtés terén ellátja a felzárkózás képzési, szervezési és módszertani feladatait, illetve hozzá kapcsolódó mentori támogatást nyújt.

A TEF felnőttképzési és módszertani háttérintézményeként **komplex társadalomfejlesztéssel foglalkozik**. Komplex gazdasági-társadalmi feladataihoz összetett eszközrendszer alkalmaz, amelynek jellemző formáit az iskolázottság, a szakmai ismeretek, a képzés, a munkakörre felkészítés, a foglalkoztatás, a lakhatás, a család, a közösség, az egészségi/ mentális állapot javítása terén biztosított közvetlen és közvetett támogatások képezik.

Feladatai közé tartozik:

- az esélyteremtés fejlesztése,
- a gyermekek és az ifjúság esélyegyenlőségének, felzárkózásának, szociális hátránykompenzációjának elősegítése,

- a hátrányos helyzetű felnőttek felzárkózásának elősegítése,
- a területi felzárkózás elősegítése érdekében területi felzárkózást segítő programok végrehajtásának szakmai támogatása,
- a határon túli magyar lakta területeken felzárkózási modellprogramok átvételének elősegítése,
- a Biztos Kezdet Gyerekházak és a Tanoda program pályáztatásával és finanszírozásával kapcsolatos feladatok ellátása,
- a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjával kapcsolatos feladatok ellátása,
- a munkaerő-piaci hátrányok csökkentése, a helyi foglalkoztatás bővítése, a vidék lakosság-megtartó képességének növelése céljából szükséges gazdaságélénkítő programok megvalósulásának elősegítése,
- a roma nemzetiséghez kapcsolódó feladatok ellátásában való közreműködés.

A TEF központja Budapesten van és 5 regionális igazgatósággal működik.

A TEF hat kiemelt projekt megvalósulását segíti elő, amelyek a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet értelmében közfeladat megvalósítására irányuló projektek.

A TEF támogatás- és pályázatkezelési feladatai keretében **16 pályázati program** megvalósítását támogatta, amelyek jellemzően ösztöndíj- és program (táborok, kulturális napok) támogatásokkal járultak hozzá a társadalmi felzárkózási szakpolitikai célok eléréséhez. A finanszírozási és módszertani tevékenységek között pedig a **Biztos Kezdet Gyerekházak és a Tanoda** szolgáltatás idej **finanszírozási szerződéseinek megkötése** említhető eredményes feladatként.

II. Az EFOP-3.7.1-17-2017-00001 azonosítószámú, Aktívan a tudásért című kiemelt projekt bemutatása

II.1. A projekt célja és célcsoportja

A Felhívás alapján az Aktívan a tudásért kiemelt projekt célja „a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, elsősorban alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek társadalmi helyzetének, foglalkoztathatóságának javítása, az általános iskola befejezését támogató, illetve alapkészségeiket, kompetenciáikat fejlesztő képzéseken, munkagyakorlat biztosításán, valamint a funkcionális analfabetizmus csökkentését célzó és szakmatanulást megalapozó programokon keresztül”.

A célcsoport szintén a Felhívásban a következőképpen került rögzítésre: „a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, 18-55 év közötti alacsony iskolai végzettségű, vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek”.

A célcsoport meghatározása kizárt két szenzitív korcsoportot: az egyik a 16-18 évesek, a másik pedig 55 évesnél idősebbek. A 18 év alatti, már nem tanköteles fiatalok bevonását azért is tartottuk fontosnak, hogy a közöttük jelenlévő végzettség nélküli iskolaelhagyók számára végzettséget tudjunk biztosítani. A végzettség nélküli iskolaelhagyás ugyanis, miként azt a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia is megfogalmazza: „az iskolai kudarcok, a lemorzsolódás gyakori következményére, az alacsony iskolázottságra, továbbá ennek eredményeképpen a munkaerőpiacról és a társadalomból való kirekesztődés veszélyére irányítja a figyelmet”-

A másik korosztály az 55. életévüket betöltött, ám még aktív korúak csoportja. Az ő munkaerőpiaci helyzetüknek javítása már a nyugdíjas életük minőségi javulását is jelentheti. Ezért jelentős eredmény, hogy 2021 júniusában az Emberi Erőforrások Minisztériuma, mint Irányító Hatóság engedélyezte a már nem tanköteles, tanulmányokat nem folytató 16. életévüket betöltött fiatalok, valamint a 55. életévüket betöltött, ám a 60. életüket még nem betöltött emberek bevonását a projektbe.

II.2. A projekt ciklusai

A projekt életében három meghatározó szakaszt tudunk megkülönböztetni.

- Az első ezek közül a projekt tervezése és a fizikai megvalósításának kezdeti ideje. Ekkor a projektgazdai feladatokat a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: SZGYF) látta el.
- A második periódus még szintén az SZGYF „idejéhez” köthető. 2018 nyarán a Kormány kormányzati létszámstopot rendelt el, amit az SZGYF végrehajtott a projekt tekintetében is.
- A harmadik időszak 2019. augusztus 1-jével kezdődik, amikor a projektgazdai feladatokat átvette a frissen megalapított TEF. A TEF projektgazdai tevékenységének idején a COVID-19 miatt többször is kihirdetett járványügyi vészhelyzet határozta meg a projekt mozgásterét. A TEF fokozatosan alakuló termelőműhelyei újabb és újabb szükségleteket támasztottak a projekttel szemben, és ugyanez történt a FETE települések tekintetében is.

II.2.1. 2017 októberétől 2018. június 30-áig

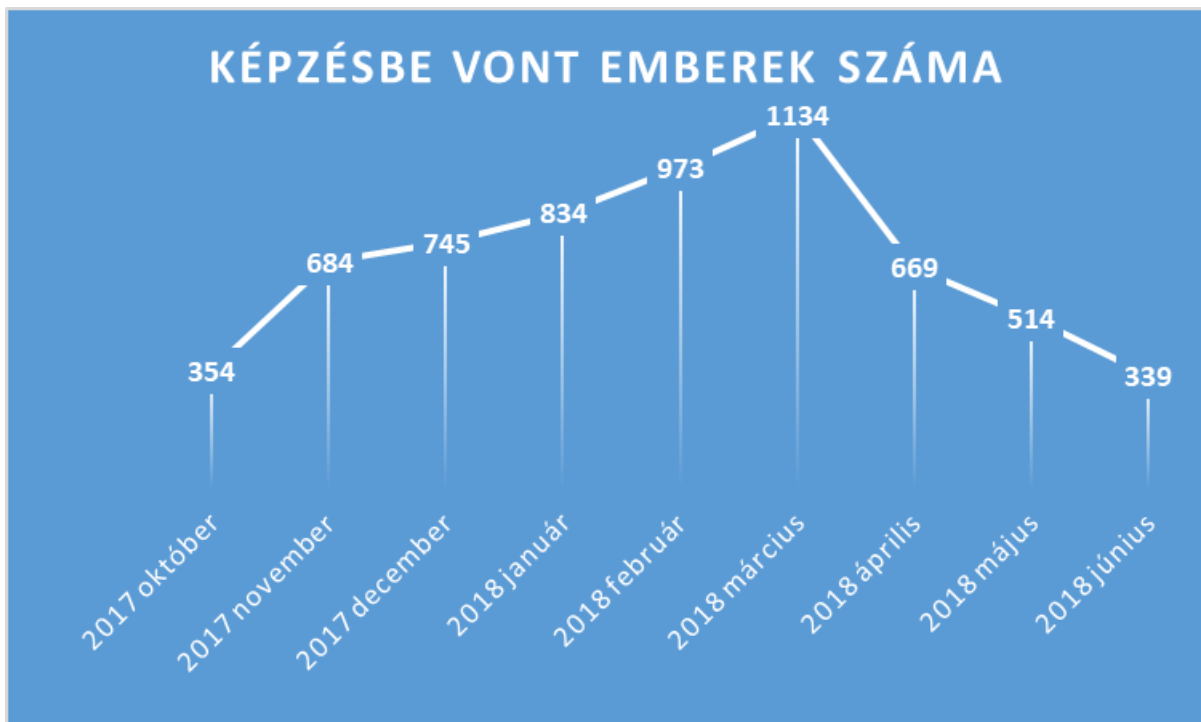
A projektbe vonási (vagy másképpen: toborzási) rendezvények 2017 augusztusában kezdődtek, és 2018. június 30-áig 10.508 főt vontak be a projektbe. A toborzott emberek közül 6.246-an (59,4%) kerültek képzésbe.

A projekt első képzése 2017. október 2-án indult Békéscsabán: ez egy 300 órás alapkompentencia képzés volt.

2017 októberétől a képzések száma, és így a képzésbe vont személyek száma is fokozatosan emelkedett egészen 2018 márciusáig. A képzések száma 2018 áprilisában visszaesett a 2017 november/decemberi szintre, júniusban pedig éppen hogy meghaladta a 2017 októberi szintet. Ebben az időszakban összesen 318 képzést szerveztek a megyei referensek és a tanácsadók. A kezdeti képzések mindegyike 300 órás alapkompétencia képzés volt. Az első szakmai alapozó képzés megszervezésére 2018 áprilisában került sor Veszprémben, szociális gondozó segítője képzésként.

A projekt kezdeti időszakában megfigyelhető, hogy a képzések magas létszámmal indultak. A 318 megszervezett képzésre összesen 6246 fő iratkozott be. Így egy-egy képzés átlagosan 19-20 fővel indult el. A képzések hossza és hirtelen felfutása miatt 2017 decemberében mintegy 1700 fő képzése zajlott egyidejűleg a projekt keretei között.

II.2.2. 2018/2019-es létszámstop

Az Aktívan a tudásért kiemelt projekt közfeladat ellátását (v. ö. 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 16. pontja) jelentős mértékben nehezítette, hogy a 2051/2018. Kormányhatározatra hivatkozva az SZGYF-ben és annak kiemelt projektjeiben 2018. június 20. napjától felvételi korlátozás (létszámstop) lépett érvénybe. E határozat értelmében új jogviszony létesítésére kizárólag a Kormány előzetes engedélyével volt lehetőség.

Ez az intézkedés kiterjedt a képzések oktatóira is, így új oktatói szerződést nem lehetett kötni. Mivel minden oktató minden egyes képzésre új munkaszerződést kapott, az intézkedés bevezetésével a folyamatban lévő képzések oktatóit a képzés lezárultával el kellett bocsátani, azaz új képzés indítására külső oktató alkalmazásával nem volt lehetőség.

A létszámstopig, 2018. június 30. napjáig a projektbe vont emberek (betoborzottak) száma 10.508 fő volt, ami a 25.000 fős célindikátor 42%-a volt.

A megszervezett 306 képzésbe 6.060 fő kapcsolódott be, ami a célindikátor 50%-a volt. A képzést elvégzők száma pedig 5.034 fő volt, ami a célindikátor 50%-át jelentette.

Egyedül a munkatapasztalatot szerzők tekintetében volt tapasztalható jelentős elmaradás. Ez annak eredménye, hogy a projekt megvalósításának kezdetétől a létszámstop, és így a képzésszervezés leállításáig mindösszesen tizenkettő szakmai alapozó képzés lebonyolítására került sor.

A projekt célja a képzésekkel a célcsoport munkaerőpiaci helyzetének javítása. Ezt önmagában a 300 órás alapkompentencia képzések nem segítették elő. Szükséges megjegyezni, hogy a célcsoport munkaerőpiaci helyzetének változásáról (vagy nem változásáról) csupán közvetett adataink vannak. Ez több okra vezethető vissza, és ezekben a többnyire vélelmezett okokban

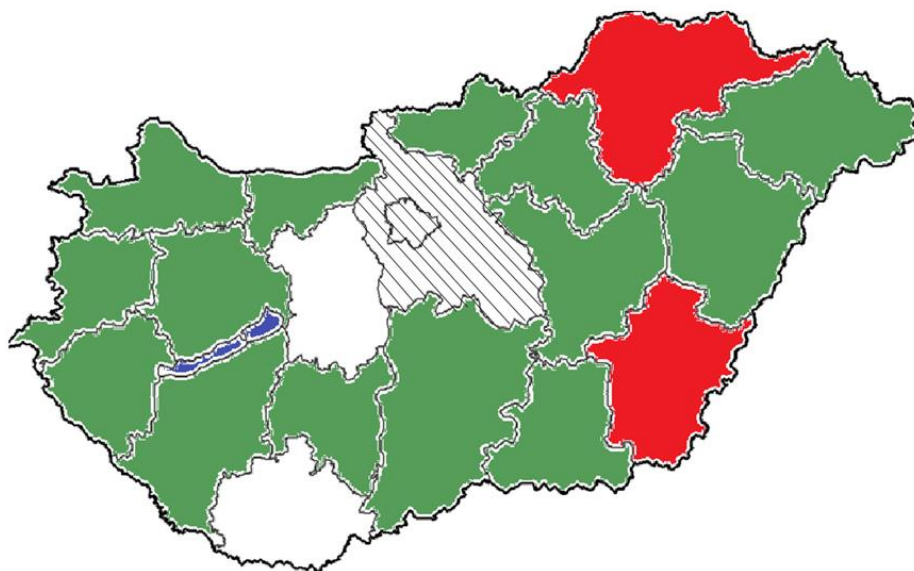
egyfajta sajátos koncepció bontakozik ki, amelyet verifikálni a projekttervezők tudnának. Mindenesetre beszédes tény, hogy a projekt Felhívásában a „Munkagyakorlaton résztvevő személyek” indikátorát 500 főben határozták meg. Ez a képzésbe vonandó személyek 4%-a. Ez is sarkallhatta a projekt kezdeti megvalósítóit arra, hogy a képzéseket az alapkompenciák fejlesztésére fordítsák, ami célzottan és tömegesen nem segítette elő a célcsoport munkaintenzitásának javulását.

Ezt támasztja alá az is, hogy több polgármester kifejezetten „tiltotta”, hogy településükön képzést szervezzünk. Indoklásul rögtön megemlítették, hogy a településeiken élő alacsony iskolai végzettségű, nagyon alacsony munkaintenzitású személyek már több ízben (értsd: az elődprojektek szervezésében is és más projektek szervezésében is) jártak alapkompencia képzésekre, ami után munkaerőpiaci helyzetükben nem történt javulás.

Ezekre a tapasztalatokra, visszacsatolásokra alapozva szerveztük át a képzések rendszerét a képzési moratórium idején úgy, hogy az alapkompencia képzések óraszámát csökkentettük, és lehetőség szerint minden kompetenciafejlesztő képzésre ráépítettünk egy szakmai alapozó képzést is.

Összességében a projekt fizikai megvalósításától kezdve a létszámstop bevezetéséig (11 hónap alatt) egy indikátor kivételével 40% feletti teljesülések voltak, ami időarányosan jónak tekinthető.

A Kormány 1535/2018. (X. 29.) Korm. határozata 2019. január 1. napjától létszámcsökkentést rendelt el. A kormányzati intézkedés – miként említettük – a projektet is érintette, amelynek során 12 projekt megvalósításban dolgozó kormánytisztviselő jogviszonya szűnt meg felmentéssel. A 12 fős létszámcsökkentés összességében a kiemelt projekt feladatellátását nem érintette, de a végrehajtás területi differenciáltsága következtében egyes vármegyékben teljes mértékben ellehetetlenült, máshol pedig komoly kockázatot jelentett: Baranya és Fejér vármegyékben minden projektmunkatárs elbocsátásra került, Borsod-Abaúj-Zemplén és Békés vármegyékben a leépítéssel a feladatellátás kritikussá vált.

Figyelembe véve a Központi Statisztikai Hivatal folyamatos jelentéseit a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek, társadalmi csoportok földrajzi elhelyezkedésére, megállapítható, hogy az AROPE (At Risk of poverty or social exclusion; a szegénység vagy a szociális kirekesztődés kockázata) éppen azokban a megyékben jelenik meg a legsúlyosabb társadalmi problémaként, ahol a kiemelt projekt munkatársainak száma drasztikusan csökkent. Ezzel az SZGYF, mint a projekt végrehajtójának közfeladatellátási kötelezettsége is sérült.

2018 novemberében a Kormány egyedi döntés alapján a projekt számára engedélyezte, hogy oktatókat vegyen fel. A felvételek 2019-re realizálódtak. Több esetben – akkor még pilot jelleggel – az oktatói feladatokat ellátták a képzést szervező megyei referensek és tanácsadók.

A létszámstop ideje alatt 4.451 fő projektbe vonása (betoborzása) történt meg. Közülük 606 főnek (13,6%) 30 képzést sikerült indítani az alábbiak szerint:

A 300 órás alapkompétencia képzésből tizenhárom indult, amelybe 279 fő iratkozott be, és közülük 202-en szereztek tanúsítványt.

Tizennégy szakmai alapozó képzést tudunk indítani:

- 2 betanított takarító képzést, amelybe 35 fő iratkozott be, és ugyanennyien végeztek is,
- 7 kiskerti növénytermesztő képzést, amelybe 149 fő iratkozott be, és közülük 132-en kaptak tanúsítványt,
- 5 szociális gondozó segítője képzést, amelybe 89 fő iratkozott be, és közülük 68-an kaptak tanúsítványt.

Három általános iskolai felzárkóztató képzést is indítani tudunk, ezekbe 54 fő iratkozott be, és közülük 41-en kaptak tanúsítványt. A tanúsítványt szerzők számára megszerveztük, hogy egy általános iskolában osztályozó vizsgát is tehessenek, megszerelve ezzel az általános iskolai végzettséget. Ezzel a lehetőséggel 37 fő élt.

2019. július 31-ével megszűnt az SZGYF projektgazdai tevékenysége az Aktívan a tudásért kiemelt projekttel kapcsolatban.

Az SZGYF idejének lezárultával a projekt indikátorai a következőképpen alakultak:

Projektbe vont emberek száma (toborzás) 14.959 volt (59%). Képzésbe vont emberek száma 6.850 volt (57%). Összesen 5.602 tanúsítvány kiadására került sor (56%).

II.2.3. A Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF), mint projektgazda – projektélet a TEF-ben

A 180/2019. (VII. 26.) Korm. rendelettel megalapított TEF 2019. augusztus 1. napjával vette át az Aktívan a tudásért kiemelt projektet mindössze öt folyamatban lévő képzéssel, ami mintegy 100 fő képzését jelentette.

A TEF-ben lehetőség nyílt arra, hogy a projekt már szeptembertől képzéseket indítson. Oktatói álláshelyek ugyan még nem álltak rendelkezésre, ám lehetőség adódott arra, hogy a képzéseket

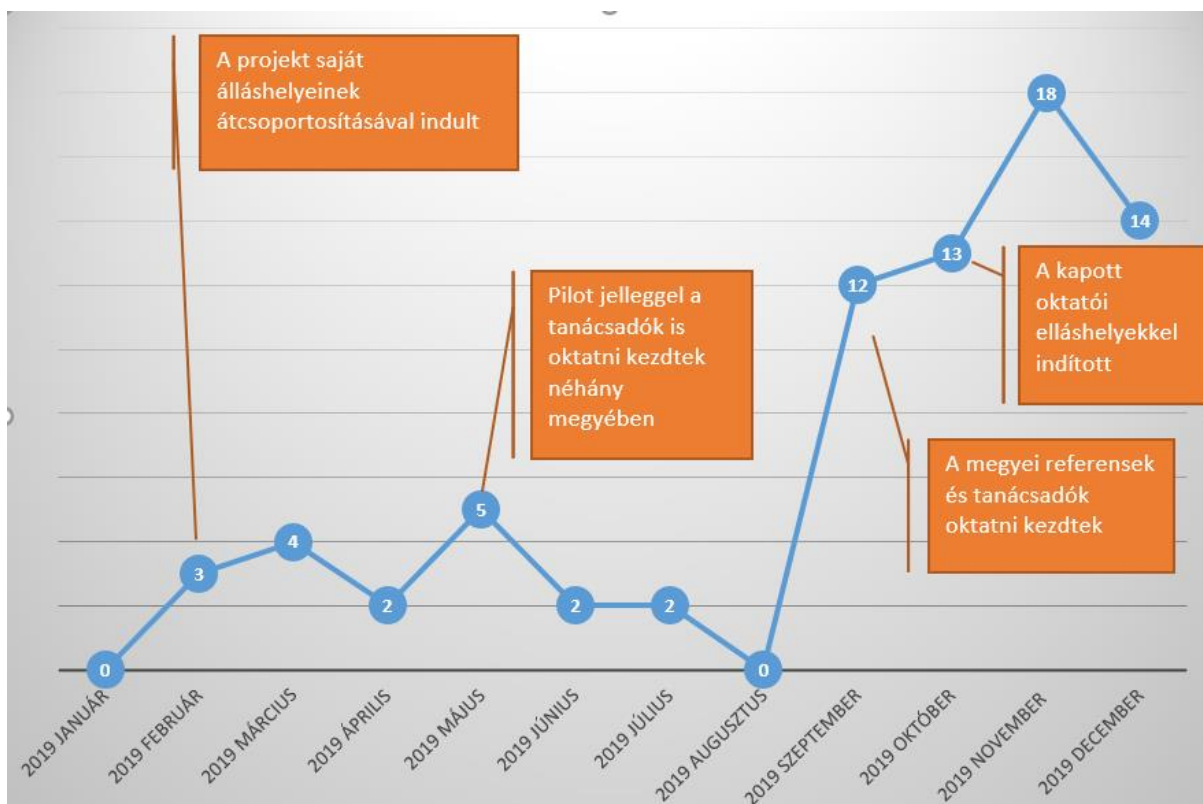
azok a megyei kollégáink oktassák, akiknek megvolt a felnőttképzési program szerinti végzettsége.

Így 2019 szeptemberétől több olyan képzés indulhatott el, amiben az oktató a képzésért felelős megyei tanácsadó vagy referens kolléga volt. Ez még mindig elenyésző szám a 2017/2018. fordulójához, ám a reménykeltő volt.

A TEF és így a projekt is az ősz folyamán fokozatosan álláshelyeket kapott, így lehetőség adódott immár külső oktatókat is alkalmazni.

Miként fentebb már szó esett róla, a képzéseket úgy szervezte a projekt, hogy minden kompetencia fejlesztő képzést követően ugyanannak a csoportnak induljon egy szakmai alapozó képzés is. A képzési idő lerövidítése érdekében a korábban 300 órás kompetenciafejlesztő képzéseket egy 120 órás munkaerőpiaci felkészítő programmal váltotta ki. Ez utóbbi a TEF vezetőségének is elvárása volt. Mint ahogy az is elvárásként jelent meg, hogy minél több képzésből kikerülő ember a nyílt munkaerőpiacra kerüljön. Ezt jelentős mértékben megnehezítette nyomkövetés rendszerének hiánya, ugyanis a projekt kiírása és tervezése során a nyomkövetés elvárásként nem jelent meg¹.

A munkaerőpiaci empirikus adatok hiánya a projekt hatékonyságát, későbbi (utód) projektek létjogosultságát veszélyeztető tényező.

II.2.3.1. COVID hullámai és a képzés lehetőségei

A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel vette kezdetét „hivatalosan” is a COVID-19 miatt a járványügyi veszélyhelyzet.

A járványügyi veszélyhelyzet a teljes országot felkészületlenül érte. Sok munkahely szűnt meg, és az „Aktívan a tudásért” projekt célcsoportját kiemelten érintette. 2020 második félévében olyan, korábban többnyire a vendéglátásban dolgozó alacsony iskolai végzettségű emberek is jelentkeztek képzéseinkre, akiket a vendéglátóipar leállása miatt legelőször veszítették el megélhetésüket, és anyagi tartalékaik kimerültek 2020 késő őszére.

Az iskolai élet áttért az online térbe. Az Aktívan a tudásért projekt célcsoportjánál ekkor mutatkozott meg teljes valóságában a digitális szakadék. Ez az eszközökhöz és az internethez való hozzáférést, illetve az eszközök adekvát használatát egyaránt jelentette.

2020 március közepétől nem volt lehetőség új képzést indítani a védekező intézkedések miatt. A futó képzések befejezésére a messenger és a Facebook adott teret, ott pedig, ahol semmiféle eszköz nem állt rendelkezésre a fénymásolt feladatlapok kiosztása (úgynevezett egyéni felkészülés) maradt a megoldás.

A projekt szakmai vezetése ebben az időben átdolgozott több képzési programot is, hogy az megfeleljen a távoktatás (akár digitális) kritériumainak. Emellett több új képzési programot is készített. Ezek közül az egyik a digitális szakadék csökkentését hivatott szolgálni, a másik pedig a veszélyhelyzet következtében kialakuló gazdasági válságban való éleést (háztartási gazdálkodás, pénzügyi tudatosság).

A COVID-ra tekintettel a projekt a fizikai megvalósításra – akárcsak a többi kiemelt projekt – 90 nap hosszabbítást kapott, így 2021. március 31-ről 2021. június 30-ára módosult.

II.2.3.2. A projekt fizikai megvalósítási idejének módosításai

Ahogy azt említettük, a projekt első módosítására a COVID miatt került sor.

A COVID ideje alatt kieső képzéseket elvileg így 2021 második negyedévében volt lehetőség pótolni. Ezzel a módosítással már jó előre lehetett tervezni, így a projektmegvalósításában különösebb törés nem következett be.

Az időszak végén, 2021 júniusában három képzés indult el úgy, hogy még június hónapban be is fejeződött. A hónap végén még két képzés indulhatott, de ez már az akkorra pozitívan elbírált projekthosszabbítási kérelemnek köszönhetően.

A hosszabbítások szinte utolsó pillanatban történő engedélyezése ekkor is – és majd látható lesz a következőkben is – a megvalósítás lendületének megtorpanását eredményezte. Ez több szempontból is érthető. Amíg nem született meg az Irányító Hatóság pozitív döntése, addig a projekt vezetése nem vállalhatott kötelezettséget további képzések indítására. Csak olyan tevékenységek indulhattak, amelyek le is zárultak 2021. június 30-áig. A másik a megyei referens és tanácsadó kollégák munkavállalói helyzete: az ő szerződésük 2021. június 30-áig szólt. Azaz minél később született meg az Irányító Hatóság döntése, annál nagyobb volt a munkatársak elbizonytalanodása, és önmagukért felelős emberekként akár új munkahely keresésével is foglalkozniuk kellett. Ennek pedig az lett az eredménye, hogy több – a projekt szempontjából nagyon jó munkát végző – munkatárs távozott el a projektről. A kilépő

munkatársak pótlása pedig sokszor jelentett kihívást, hiszen a rövid idejű határozott munkaszerződés nem jelentett biztos egzisztenciát.

A projekt fizikai megvalósításának következő hosszabbítására – a projektgazda támogatásával - 2021. július 1-jétől 2022. április 30-áig került sor.

A 2022. május 1. napjától ismét hosszabbításra került sor 2022. szeptember 30-áig.

2022. október 1-jével a projekt újabb hosszabbítást kapott az Irányító Hatóságtól 2022. december 30-áig.

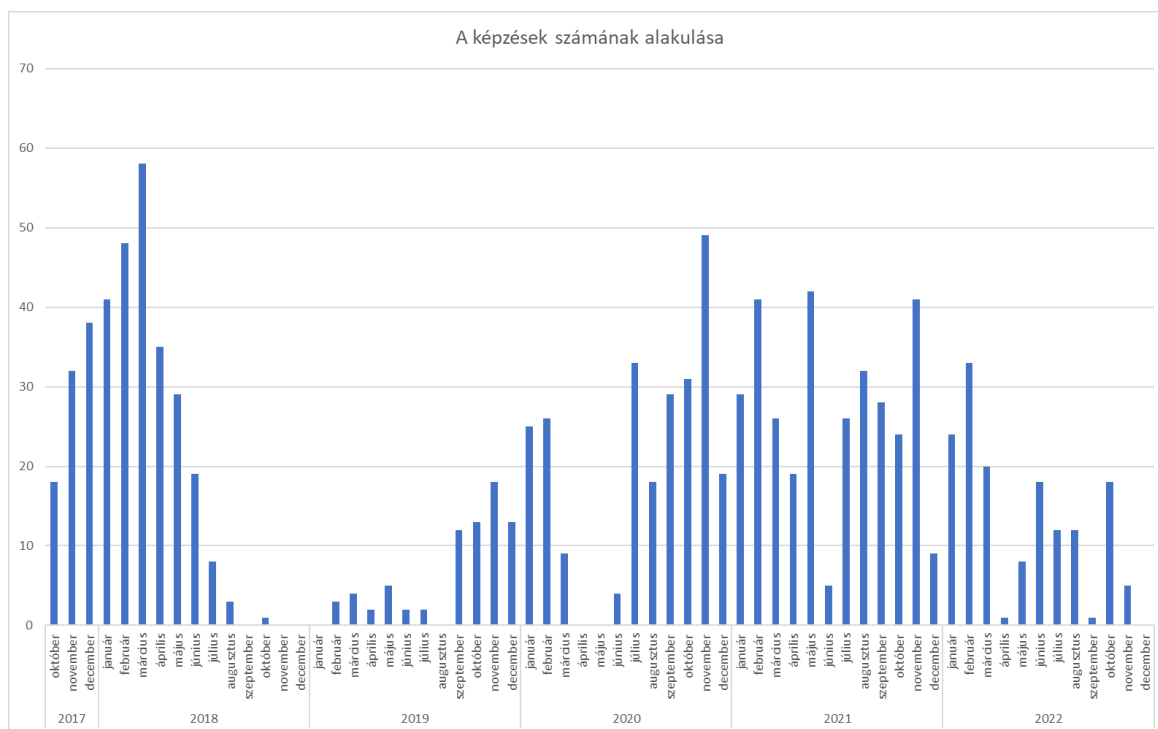
Ez az időszak annak reményében is került kijelölésre, hogy ezzel lehetősége legyen az új EU-s költségvetésből tervezett utódprojektnek arra, hogy a személyi állományát tekintve ne a nulláról induljon. Ennek ellenére a projekt számos vármegyében már nem tudta folytatni tevékenységét: a szakmai munka leszűkítése során a projekt szakmai vezetése Magyarország szegénységi térképét vette alapul.

A hosszabbítások a célcsoportra nézve számos előnnyel bírtak: további képzések indultak, ezáltal még több embernek nyílt lehetősége alap- és/vagy szakmai kompetenciáik fejlesztéséhez és ezáltal a munka világába történő belépéshez, és nem utolsósorban a képzésbe vont emberek megélhetési támogatásban is részesültek.

A képzésszervezés, a szakmai munka tervezése szempontjából a több rövidebb idejű hosszabbítás sok hátránnyal járt:

1. A munkatársak szempontjából létbizonytalanságot okozott, ami növelte a projektmunkából való kilépést, viszont a rövid, néhány hónapos határozott idejű szerződések nem voltak vonzóak az új belépők számára.
2. Az Irányító Hatóság szinte minden esetben az „utolsó pillanatra” hagyta a projekthosszabbítás engedélyezését. Mivel a projekt munkatársai nem tudhatták, hogy lesz-e hosszabbítás, így kötelezettségvállalásra nem kerülhetett sor mindaddig, amíg az Irányító Hatóság támogató levele meg nem érkezett. Ezzel a képzésszervezés egy hullámzó tevékenységgé vált: az adott hosszabbítási időszak végére a képzések száma „lenullázódott”, és csak az új támogató okirat megérkezésével indult újra a képzésszervezés (ami 2-3 hét a nulláról indítva).

A képzések alakulásának lehetőségét 2017 őszétől 2022 decemberéig az alábbi grafikon mutatja be, ami jó összefoglalója egyben a fentebb írtaknak.

A projekt ezután újabb hosszabbítási igényt nyújtott be az Irányító Hatóság számára, amit az Irányító Hatóság el is fogadott, így a projekt meghosszabbodott 2023. június 30-ig.

Tekintettel arra, hogy a projekt költségvetése lehetővé tette ezen felül további képzések szervezését, a projekt új záró időpontja az Irányító Hatóság engedélyével 2023. november 30. lett.

2023-ban összesen 104 képzést szervezett a projekt, a képzéseken összesen 1.384-en vettek részt, ebből tanúsítványt szerzett 1.156 fő.

Általános iskolai képzések + Szakmai képzés típusai	LEZÁRULT tanfolyamok száma	Felnőttképzési szerződést aláírók száma	Felnőttképzési szerződést MEGSZÜNTETŐ	Átadott tanúsítványok száma	Lemorzsolódás aránya (tanfolyam közben kilépett)	A képzést befejezők közül tanúsítványt szerzett	Bizonyítványt szerzett
Általános iskolai felzárkóztató képzés	1	9	2	7	22,2%	100,0%	7
Családellátó	41	529	111	417	21,0%	99,8%	
Sütőipari és gyorspékségi munkás	1	13	6	7	46,2%	100,0%	
Textiltermék-összeállító	7	98	39	59	39,8%	100,0%	
Vertikális kertész	12	169	15	154	8,9%	100,0%	
Kiskert művelő (330 óra)	4	57	20	37	35,1%	100,0%	
Kiskert művelő szakmai orientáció (132 óra)	27	358	22	335	6,1%	99,7%	
Családgondozó szakmai orientáció (160 óra)	10	137	6	128	4,4%	99,7%	
Textiltermék javító képzés (160 óra)	1	14	2	12	14,3%	100,0%	
Összesen szakmai képzés	103	1375	221	1149	16,1%	99,6%	
Összesen Általános iskolai + szakmai képzés	104	1384	223	1156	16,1%	99,6%	

II.2.3.3. A TEF termelőműhelyei és a Projekt

Az **esélyteremtés legújabb formáit, a Termelő Műhelyeket** a „képzés, munkahelyteremtés és foglalkoztatás” hármas céljával hozta létre a TEF az ország gazdaságilag elmaradottabb térségeiben. A Miskolcon működő „**Házgyár**”, a Tiszaroffon és Kisszentmártonban kialakított „**Varroda**”, valamint a Sellyén kialakításra kerülő „**Zöldségfeldolgozó termelőüzem**” mind – a társadalom- és gazdaságfejlesztés egyedi kombinációiként megszülető – valós keresletre alapozott gazdasági kezdeményezések, amelyek a **vállalkozói, profitorientált szemlélet mellett** képesek érvényre juttatni a **társadalom támogatásra szoruló csoportjainak érdekeit** is

A projekt feladata az volt, hogy a termelőműhelyek profiljához illeszkedő képzéseket szervezzen. A képzésszervezésbe beletartozott továbbá az is, hogy szükség esetén új képzési programokat dolgozott ki, készített elő engedélyeztetésre.

A tiszaroffi és a kisszentmártoni varroda termelőműhelyben 480 órás textiltermék-összeállító képzés valósult meg. Később a textiltermék-összeállító képzéseket a projekt meg tudta valósítani olyan településeken is, ahol az önkormányzat vagy helyi civil szervezet a tárgyi feltételeket biztosítani tudta. Előbbire jó példa Gávavencsellő, az utóbbira pedig Szomolya.

Az úgynevezett házgyári² termelőműhelyben Miskolcon 320 órában szerelt burkolat építő, fémszerkezet gyártó képzés valósult meg. Ezzel a képzéssel párhuzamosan Boldogkőújfaluban 360 órában szerelt burkolat építő, fémszerkezet összeállító képzés valósult meg annak érdekében, hogy a FETE besorolást kapott településen a lakhatási szegénység csökkentését könnyűszerkezetű házak építésével valósíthassák meg.

A Sellyén megnyíló zöldségfeldolgozó termelőműhelyhez pedig 240 órás kiskerti növénytermesztő szakmai alapozó képzéssel járult hozzá a projekt.

II.2.3.4. Jelenlét a FETE településeken

A Kormány a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozatával indította el azt az átfogó programot, amely mára a 300 leghátrányosabb helyzetű település felzárkóztatását tűzte ki célul (felzárkózó települések – FETE). A program megvalósítását külön miniszterelnöki biztos koordinálja több országos szeretetszolgálat és számos közreműködő karitatív szervezet bevonásával.

A Belügyminisztérium és a TEF vezetése felől folyamatos elvárásként jelent meg, hogy a projekt a FETE településeken vegyen részt képzésekkel. A projekt ezen a téren számos objektív akadállyal találkozott. Az egyik, hogy a FETE települések meghatározó hányada aprófalvas, elöregedő, így a képzésindításhoz több településről kellett képzésbe vonni embereket. Ugyanakkor tapasztalati tény, hogy éppen ezeken a településeken a mobilitási hajlandóság igen alacsony. Ez azt jelentette a gyakorlatban, hogy a képzésbe vonás csak akkor érhetett el sikert, ha az adott településen tudott megvalósulni a képzés. Ennek további gyakorlati akadálya volt,

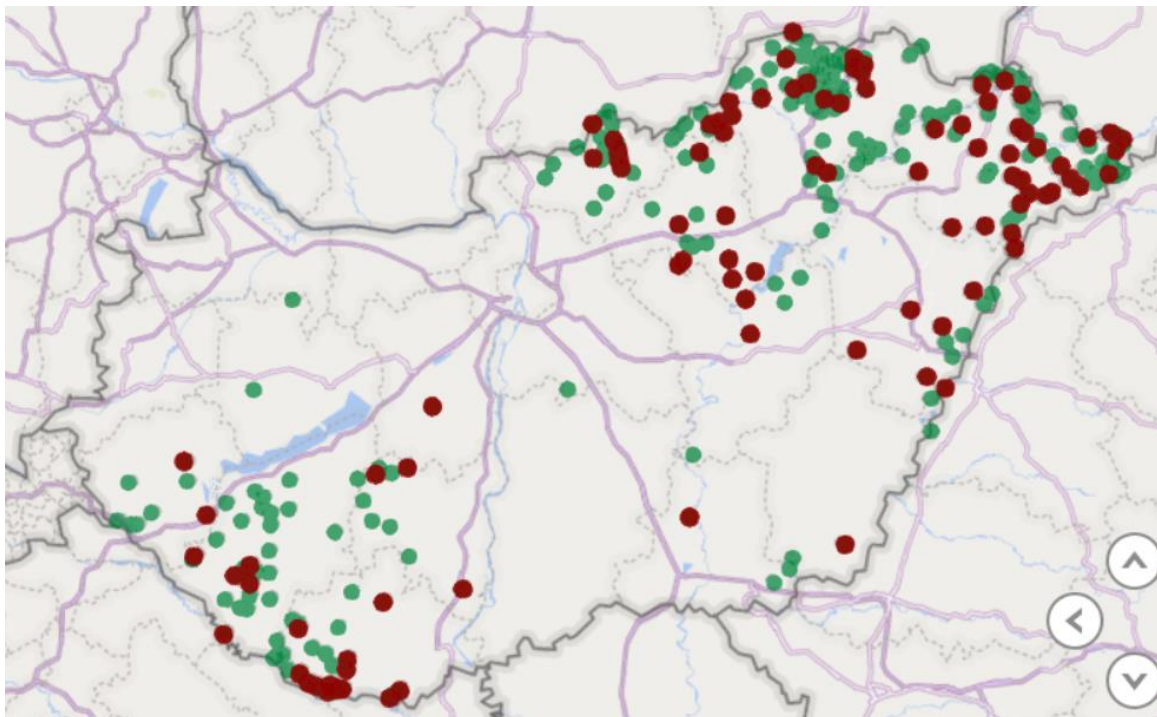
² Az elnevezés nem túl szerencsés, mert felidézi az MSZMP KB 1964. február 20-ai határozatát az építőipar munkájáról, s újra használatba vesz egy olyan fogalmat, amihez a szocialista ipar (sokszor silány) tömegtermelése és az elszemélytelenítő, a városképbe nem illő szocialista nagyvárosok panelházai kapcsolódnak.

hogyan az adott (FETE) településen nem volt képzésre alkalmas, bérelhető helyiség. A FETE települések lakóinak mobilitási hajlandóságát jelentős mértékben meghatározza, determinálja a közösségi közlekedés hiányossága is.

Egy másik tényező, hogy a karitatív szervezetek nem az együttműködő partneri lehetőséget látták meg több esetben a projekt munkatársainak megjelenésével, hanem a duplikáló szolgáltatót. Ezért sok FETE településen nem is tudott kialakulni a település felzárkóztatásáért felelős karitatív szervezet munkatársával szakmai partneri kapcsolat, ami a képzésszervezés ellehetetlenüléséhez vezetett.

Egy harmadik tényező pedig, hogy a FETE települések sok esetben keretemelést kaptak közhasznú munka terén. Ennek megfelelően a polgármesterek munkával látták el a település – a projekt szempontjából képzésbe vonható – lakóit.

Mindennek ellenére 102 FETE településen (bordóval jelölt) tudott a projekt képzést indítani. Ezeken a településeken összesen 268 képzés indult, amelyekben 4.620 felnőttképzési szerződést írtak alá. A 268 képzés végeztével pedig 4.190 tanúsítvány átadására került sor. Ezek a számok csak azt mutatják, ha a képzés FETE településen indult. Ezen kívül számos képzés esetén került sor FETE településen lakó emberek képzésbe vonására.

A térkép készítése során a projekt teljes megvalósítási idejét, azaz a hivatalos FETE elnevezés előtti képzéseket is beszámítottuk.

III. A projekt képzései

A képzést megelőző tevékenység a projektbe vonás. A projektbe vonás történhet úgynevezett toborzási rendezvényen és megtörténhet közvetlenül a képzés előtt vagy akár a képzés indulásának napján is.

A toborzási rendezvény

A toborzás feladatrendszerében a projekt egyik legfontosabb deklarált partnere az EFOP-1.3.2. "Felzárkózási mentorhálózat" fejlesztése projekt által alkalmazott mentorok voltak. A projekt munkatársai rendszeresen együttműködtek a területileg illetékes mentorokkal a célcsoport elérésének érdekében. A mentorhálózatnak nagy szerepe volt abban is, hogy a folyamatos kapcsolattartás révén csökkentse a képzésekről kimaradók számát.

A toborzás lebonyolítását a helyi szükségletek, lehetőségek döntően befolyásolták, ezért területileg eltérő folyamatok történtek a projekten belül:

- Települések, térségek meghatározása, ahol a célcsoportot el lehet érni
- Elérhető információk összegyűjtése (lakosok száma, intézményrendszer, munkalehetőségek, stb.)
- Azoknak az intézményeknek, szervezeteknek a meghatározása, amelyekkel a célcsoport elérése érdekében fel kívánjuk venni a kapcsolatot
- Kapcsolatfelvétel intézményekkel, szervezetekkel:
 - önkormányzat (települési, nemzetiségi).
 - EFOP-1.3.2, EFOP-1.1.2. helyi munkatársai-helyi esélyegyenlőségi referens felkeresése,
 - kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya,
 - gyermekvédelmi, családsegítő intézmények,
 - civil szervezetek,
 - iskola, óvoda,
 - egészségügyi és szociális ellátás intézményei, védőnői szolgálat,
 - egyházak,
 - vállalkozások-

A helyszín kiválasztásakor is a toborzás tervezéshez ajánlott intézményekkel, projektekkel, szervezetekkel vették fel a kapcsolatot a projekt munkatársai. A toborzási rendezvényeket úgy szervezték meg, hogy azon lehetőleg minimum 15 fő célcsoporthoz tartozó személy jelenjen meg³. A településszerkezeti sajátosságok, a projekt munkatársainak kapcsolatrendszere és a helyi, térségi foglalkoztatási helyzet lehetővé tette több vármegyében is, hogy sokkal nagyobb, akár 30-50 fős rendezvényeket is meg lehessen tartani.

A rendezvényt a projekt munkatársai szórólappal hirdették. A projekt kezdeti szakaszában hirdetések jelentek meg a vármegyei ingyenes hirdető újságokban is. A szórólapokat, plakátokat központilag is eljuttatta a projekt a kormányhivatalok foglalkoztatási főosztályaira és az egyes települési önkormányzatokra, valamint kihelyezték a célcsoport által gyakran látogatott helyekre (boltok, iskolák, óvodák, gyógyszertár, közösségi helyek, buszmegállók). A projekt munkatársai, amíg a projekt az SZGYF-hez tartozott, gyakran jelen voltak az RSZTOP-s csomagosztásokon és a csomagért sorban állók között is tudtak ismertető, „előtoborzó” tevékenységet végezni.

A projekt könnyen megjegyezhető telefonszámmal (többnyire visszahívási kérést teljesítve) Ügyfélszolgálatot üzemeltetett.

³ Ez ugyanis az ideális képzési csoport létszám.

Tájékoztatás a helyszínen

A projekt munkatársai elmondták, miért érdemes részt venni a képzéseken, az milyen előnyökkel járhat a képzésben résztvevőknek. A képzésekre, illetve a megélhetési támogatásra vonatkozóan külön útmutatók álltak a tanácsadók rendelkezésére. A tájékoztatás során itt csak a legfontosabb elemekre hívták fel a résztvevők figyelmét. Minden esetben megoldandó problémát jelentett a célcsoportnál a bankszámla hiánya, a kistelepüléseken az ATM automaták teljes hiánya.

A kompetenciamérő kérdőív

A kérdőív kitöltése a toborzási rendezvény egyik legfontosabb része volt. Ennek kiértékelése révén tudták meghatározni a projekt munkatársai, hogy milyen típusú képzésbe tud becsatlakozni a résztvevő. A kérdőívben 3 kompetenciát: a matematikait, a problémamegoldást és a szövegértést vizsgáljuk.

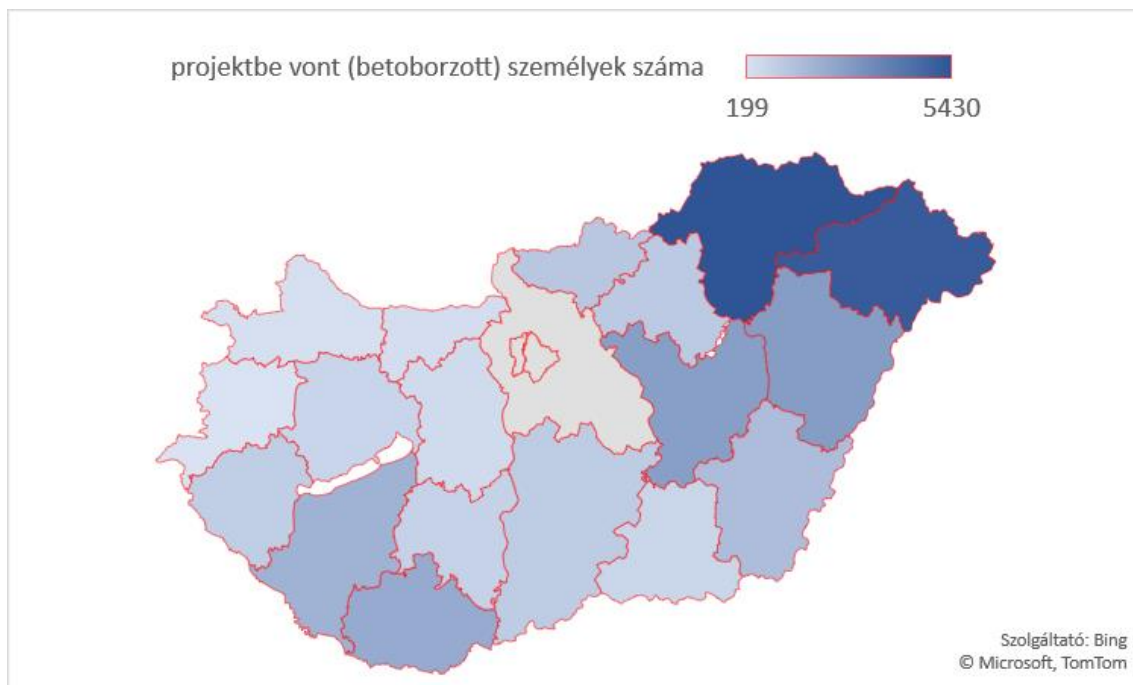
Az egyéni fejlesztési tervben rögzített képzés(ek) csak ajánlások, a résztvevőnek nem kötelező csatlakozni a kérdőív kitöltését követően a projekt egyik képzéséhez sem.

A teszt eredményétől függően lehetett képzést ajánlani, kínálni a toborzáson megjelent, projektbe vont embereknek. Ez azonban a gyakorlatban nem tudott így megvalósulni.

Miként fentebb már szó esett róla, a projekt kezdetén 2017 őszétől 2018 kora tavaszáig a projektbe vont emberek automatikusan megkapták a kompetencia fejlesztést 300 órás képzés keretében. A projekt logikája megkövetelte volna, hogy a 300 óra után egy szakmai alapozó képzésre kerüljön sor – itt is természetesen igazodva az igényekhez. Azonban a képzések egymásra építettségét csak 2019 augusztusát követően tudta megvalósítani a projekt.

A projektbe 25.000 főt kellett eredetileg toborozni, viszont közülük csupán 12.000 fő képzése volt elvárás. Ez a toborzottak 48%-a. A képzésbe vonást a felnőttképzési szerződések és a megélhetési támogatás alapján mérte a projekt. Tekintettel arra, hogy egy ember két képzésben is részt vehetett, az említett 48% tovább csökkent.

2022 decemberére 29.991 fő projektbe vonására (betoborzására) került sor.

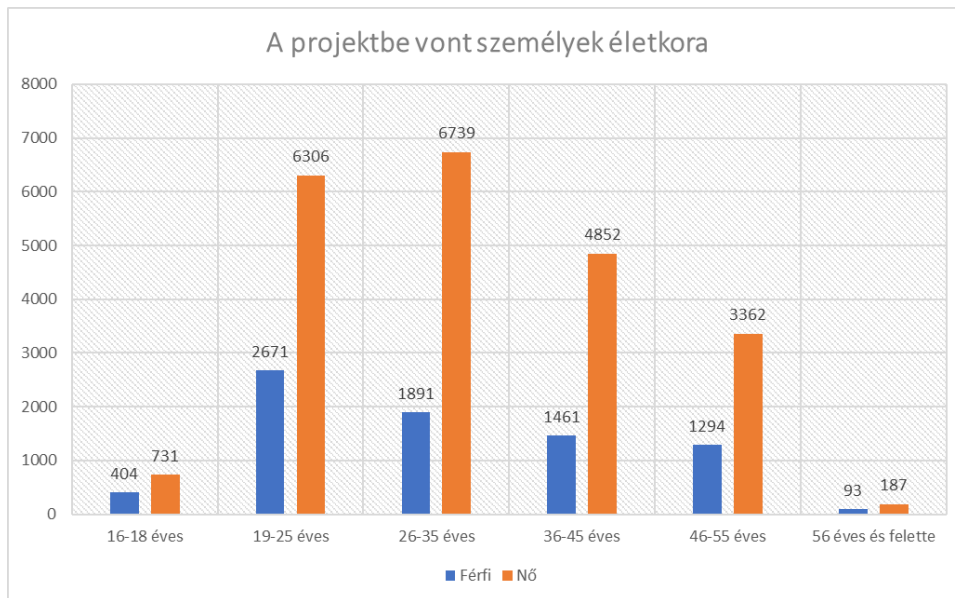
A projektbe vonás szempontjából már látható volt, hogy a felzárkózásnak mely területeken szükséges beavatkoznia. Meg kell jegyezni, hogy ezek az adatok 2017-től keletkeztek. Az elszabaduló infláció ezeken a földrajzi területeken mind a nyomor mélységét, mind annak arányát növelte. Ez meg kell, hogy határozza a felzárkózási tevékenységek jövőbeni fókuszát, és felhívja a figyelmet egyúttal a társszakmákkal – különösen a szociális és egészségügyi rendszerrel – való együttműködési felelősségre.

A projektbe vont emberek 73,9%-a nő volt.

A nők ilyen magas felülreprezentáltsága a képzési kínálat, továbbá a járulékos szolgáltatások (pl. képzés idejére szakszerű gyermekfelügyelet) hozzáféréseinek újragondolását kell, hogy eredményezze.

Életkori megosztásban:

A projektbe vont emberek átlagos életkora 33-35 év körüli volt. Az átlag életkort jelentősen befolyásolta, hogy az Irányító Hatóság csak 2021 nyarától engedélyezte a 16. életévüket betöltött fiatalok bevonását, ha tankötelezettségük megszűnt és tanulói jogviszonnyal nem rendelkeztek. Szintén ekkortól lehetett bevonni 55 évesnél idősebb embereket is.

III.1. A felzárkóztató képzésekről általában

A felzárkóztató képzések köznyelvi megfogalmazásban általában olyan ismeretek és képességek elsajátítását jelentik, amelyek átfogják az általános alapképzésnek az általános iskola alacsonyabb évfolyamain oktatott anyagát, tekintetbe véve a résztvevők életpasztalatait és korábbi (esetlegesen megszakított) iskolai tanulmányait, eredményeit, kudarcait.

A felzárkóztató képzések tekintetében hátrányos helyzetűnek tekintendő az az ember, akire az alábbiak közül legalább egy körülmény érvényesül:

1. alacsony iskolai végzettség: be nem fejezett általános iskolai végzettség;
2. nem megfelelő szakmai végzettség: a szakmai végzettség hiánya vagy elavult szakmai végzettség (elavult szakmai végzettség: legalább 6 hónapja az adott szakmai végzettséggel nem tud elhelyezkedni);
3. kedvezőtlen munkaerőpiaci státusz: inaktív, álláskereső, tartósan álláskereső, 50 év feletti álláskereső, idény vagy alkalmi munkavállaló;
4. közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő;
5. alacsony jövedelem: az egyén családjában nincs vagy legfeljebb egy – a mindenkori közfoglalkoztatási bérnek megfelelő, vagy azt el nem érő – rendszeres jövedelemmel rendelkező van, vagy alacsony jövedelmű családban él, ahol a család bevétele nem éri el a Központi Statisztikai Hivatal által képzett mutató, a „szegénységi küszöb” értékét;
6. 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban,

ápolási díjban vagy gyermekek otthongondozási díjában részesült és munkaviszonnyal nem rendelkezik;

7. lakhatás tekintetében: a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet alapján meghatározott települések vagy a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a komplex programmal fejlesztendő járások inaktív vagy álláskereső lakosai, ahol a munkanélküliségi ráta jellemzően az országos átlag 1,75-szerese;
8. a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területen élők, ahol nagy a valószínűsége a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének;
9. fogvatartott személyek és a börtönből 12 hónapon belül szabadultak;
10. volt állami gondozottak és utógondozottak;
11. roma nemzetiséghez tartozóak;
12. hajléktalanok;
13. megváltozott munkaképességű személyek.

Ezek a társadalmi csoportok nem mindegyike tartozik az „Aktívan a tudásért” projekt definitív célcsoportjába, például azért, mert más kiemelt projektek között hozott „lehatárolások” következtében nem került a projekt célcsoportjába. Ilyen különösen a fogvatartott személyek csoportja.

Egy másik megközelítésben a felzárkózási képzések az aktív munkaerőpiaci eszközök egyik új formája.

A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 2021. július 1. napjától hatályos 2.§ 7a. pontjának meghatározása szerint a „komplex felzárkózási képzés: a személyek társadalmi és gazdasági felzárkózásának részeként a kompetenciafejlesztés, illetve a humán szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javítása érdekében szervezett képzés, a közfoglalkoztatáshoz és a szociális szövetkezetben történő foglalkoztatáshoz kapcsolódóan szervezett képzés, a szakképzettséggel nem rendelkezők a társadalmi felzárkózását szolgáló és kompetenciáját fejlesztő képzés, valamint az esélyegyenlőségi mentorok és a helyi esélyegyenlőségi programok készítésében résztvevők képzése”.

A jogszabály alapján az alábbi felzárkózási képzéseket különböztethetjük meg:

1. a hátrányos helyzetűek képzettségének, kompetenciáinak fejlesztése érdekében szervezett képzések,
2. a hátrányos helyzetűek humán szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javítása érdekében szervezett képzések,
3. a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések,
4. a szociális szövetkezetben történő foglalkoztatásra felkészítő képzések,

5. a társadalmi felzárkózást szolgáló alapkompentencia-fejlesztő képzések,
6. a közfoglalkoztatottak alapkompentencia-fejlesztő képzései,
7. a szakképzettséggel nem rendelkezők kompetenciafejlesztő képzései,
8. a helyi, járási esélyegyenlőségi szakemberek és esélyegyenlőségi mentorok egyéb képzései.

A nyolc képzési formából az „Aktívan a tudásért” projekt különösen a kompetencia fejlesztő (legyen az alap- vagy szakmai kompetencia) képzésre helyezte a hangsúlyt.

A nyolc kategória a „felzárkózási képzésnek”, mint gyűjtőfogalomnak az alábbi három altípusába csoportosítható⁴:

	Felzárkózási képzés		
<i>Programtípus:</i>	„Komplex felzárkózási képzési program”	„Iskolai végzettségpótló képzés”	„Felzárkózási módszertani képzés”
<i>Célcsoport:</i>	hátrányos helyzetűek	hátrányos helyzetűek	felzárkózási szakemberek
<i>Képzéstípusok:</i>	a hátrányos helyzetűek képzettségének, kompetenciáinak fejlesztése érdekében szervezett képzések	a hátrányos helyzetűek képzettségének, kompetenciáinak fejlesztése érdekében szervezett képzések	a hátrányos helyzetűek humán szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása érdekében szervezett képzések
	a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések		a helyi, járási esélyegyenlőségi szakemberek és esélyegyenlőségi mentorok egyéb képzései
	a közfoglalkoztatottak alapkompentencia-fejlesztő képzései		
	a társadalmi felzárkózást szolgáló alapkompentencia-fejlesztő képzések		
	a szakképzettséggel nem rendelkezők kompetenciafejlesztő képzései		
	a szociális szövetkezetben történő foglalkoztatásra felkészítő képzések		

A felnőttképzés rendszere az elmúlt években jelentősen átalakult. Ez az átalakulás érintette a komplex felzárkózási képzéseket is, ami csekély mértékű hatással volt a projekt

⁴ A felzárkózási képzések szabályozási és módszertani kereteinek kialakítása. Javaslat a felzárkózási képzésekre vonatkozó jogszabály előkészítéséhez szükséges fogalmi és módszertani alapok meghatározására (Kézirat). Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, Budapest, 2019. október 30.

tevékenységére is, mert a komplex felzárkózási képzésekről szóló 311/2021. (VI. 7.) Korm. rendelet alapján a benne foglaltakat a Széchenyi 2020 fejlesztési program keretében szervezett képzésekre nem kell alkalmazni a további kitételrel, hogy a képzéseket 2022. december 31-ig kell befejezni (10. § (2) bek. b) pont).

Az Aktívan a tudásért projekt a bevont és képzésbe is került célcsoporttagok számára további támogatásokat és szolgáltatásokat tudott nyújtani.

Minden képzésbe vont személy a képzés idejére

- megélhetési támogatást,
- szükség szerint utazási költség-térítést,
- tankönyvet, füzetet és írószert

kapott a képzésben való részvétel elősegítése, a lemorzsolódás esélyének csökkentése érdekében.

A szakmai alapozó képzéseken való részvételt segítette a projekt munkaruha biztosításával és a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat megszervezésével.

Ezeken túlmenően az általános iskolai osztályozó vizsgára készülőknek a projekt megszervezte egy köznevelési intézménnyel együttműködve az osztályozó vizsgát, segítette a vizsga helyszínére való eljutásban és átvállalta a köznevelési intézménytől a kormányhivatal által megállapított vizsgadíjat.

Kiegészítő szolgáltatásként meg kell említeni az egyik társprojekt – az EFOP-1.3.2-16-2016-00001 Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése – tevékenységét. A projekt céljának megfelelően mentorálást nyújtott a képzésben résztvevőknek, a képzés után pedig segítenie kellett az embereket munkaerőpiaci helyzetük javításában. Ennek sikere az Aktívan a tudásért projekt munkatársainak tapasztalatai alapján legtöbbször a mentor elkötelezettségén múlt.

Megélhetési támogatás

A képzésben résztvevők az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 32.-32/A. §-ainak rendelkezései alapján megélhetési támogatást kaptak. Ennek mértéke legfeljebb a közfoglalkoztatási bér összegével egyezik meg. A közfoglalkoztatotti órabér 575 Ft volt 2022. január 1-jétől. A jogszabály szerint ennek az összegnek a 80%-át (460 Ft) kapta meg a képzésben résztvevő személy. A fennmaradó 20% egyfajta képzésben tartási motiváció. Ezt akkor kaphatta meg a résztvevő, ha a képzést sikeresen és eredményesen elvégezte, azaz tanúsítványt kaphatott.

A projekt képzései – figyelembe véve a célcsoport aktivitásának fenntartását – (főleg a kompetenciafejlesztők) napi 6 órák voltak. Ez azt jelenti, hogy egy napra a képzésben résztvevő – utólagos kifizetéssel – 3450 Ft-ot kaphatott.

2021. december 31-éig ez az összeg mindösszesen csak napi 2.931 Ft volt.

A KSH adatai szerint az egyszerű mezőgazdasági foglalkozásúak (FEOR'08 kód: 9331) átlagos bruttó havi bére 187.684 Ft volt, míg a hasonló építőipari foglalkoztatott (FEOR'08 kód: 9329) átlagos havi bruttó bére 208.327 Ft volt. Ezek mintegy 9.400-10.400 Ft-os bruttó napi bért jelentettek 20 munkanappal számítva egy hónapot.

2021-ben a szakképzettséget nem igénylő alkalmi munka (idénymunka) esetén a minimálbér 85%-át kellett kifizetni. Ennek órábérére 818 Ft volt. A 2021-es megélhetési támogatás ennek mindössze a 40%-a volt. Ez az arány sajnos megmaradt 2022-ben is.

Csak a megélhetési támogatásért való képzésre járás kritikáját sokaktól lehetett hallani legtöbbször más, a célcsoport nemzetiségi, etnikai hovatartozását is tartalmazó előítéletekkel összekapcsolva.

Több képzésbe vont ember is úgy nyilatkozott, hogy számára/számukra elsődlegesen fontos a megélhetési támogatás.

Mindez a képzésbe vont személyekkel szembeni előítéleteken túl a képzésbe vont emberek mélyszegénységére (nyomorban való életére) is ráirányítja a figyelmet. Egyúttal felhívja a figyelmet arra is, hogy a szezonális munkatevékenységen és az egyre szűkülő közcélú munkavégzésen kívül nyílt munkaerőpiaci munkavégzésre nincs lehetőség (okok között van az alacsony iskolai végzettség, a közösségi közlekedés szegényessége is).

Éppen a megélhetési támogatás igen alacsony összege miatt volt megfigyelhető, hogy a tavaszi mezőgazdasági munkálatok megkezdésétől azok őszi befejezéséig a képzésbe vonás igen nehézkessé vált. A téli hónapokban – amikor az alkalmi munkalehetőségek csökkentek – felerősödött a képzés iránti igény, amivel némi plusz bevételre tett szert a család a téli, nagyobb költségű hónapokban.

Utazásiköltség-térítés

Ha képzést nem sikerült a képzésbe vont személyek lakhelyén megszervezni vagy a képzésre több településről is érkeztek az emberek, a lakhely és a képzési helyszín között a projekt fizette az útiköltséget. Ez a gyakorlatban úgy valósult meg, hogy a képzés első napján a projekt munkatársa átadta a bérleteket a megjelenteknek.

Problémaként merült fel, hogy csak helyközi bérletet lehetett a projekt költségvetésében elszámolni, így a nagyobb településeken (pl. megyeszékhelyen) megszervezett képzésekre való eljutás továbbra is gondot okozott a célcsoport tagjai számára.

A célcsoport tagjai számára mindennek ellenére az utazás sokszor nehézséget jelentett.

A lemorzsolódás nagyobb arányú volt, ha a képzésre be kellett utazni, mint a lakóhelyen történő képzések esetén. Ezt a 2021. évi képzések lemorzsolódási⁵ mutatói megerősítik. A lemorzsolódás a projekt képzéseiről átlagosan 8,36%-os, míg azoknál a képzéseknél, ahol közösségi közlekedést is igénybe véve kellett eljutni a képzésre 10,8% volt.

A projekt több képzésszervező munkatársa megerősítette, hogy a képzésbe vonható emberek mobilitási hajlandóságát nehezítette az is, hogy ha más településre kellene menniük, akkor gyermekük óvodába, általános iskolába történő elkísérése és onnan hazakísérése a gyermekre

⁵ A felnőttképzési szerződést aláírók és a képzést sikeresen (tanúsítvánnyal) befejezők számának különbsége osztva a felnőttképzési szerződést aláírók számával.

jelentős terhet róna, amit a szülő nem vállal, és emiatt sokszor nem tudott a képzés megvalósulni a projektbe vont, a toborzási rendezvényen megjelent emberek számára.⁶

Tankönyv, füzet, írószer

A képzésben résztvevők tanulását segítette a projekt azzal is, hogy a képzések kezdetén füzetrel, írószerrel látta el őket, valamint tanuláshoz szükséges további segédanyagokkal. Ez utóbbi tekintetében az oktatók bizonyos keretek között szabad kezet kaptak különösen az alapkompentenciafejlesztést célzó képzések tekintetében.

A COVID járvány idején (legtípikusabb esetben az egyéni karantén esetén vagy amikor kormányrendeletek, TEF belső utasítások nem tették lehetővé a kontaktórák megtartását, vagy amikor a távoktatásos képzések esetén nem volt módja eszközhiány miatt bekapcsolódni a képzésben résztvevőnek az online térbe) az egyéni felkészüléshez az oktatók feladatlapokat készítettek és a képzésszervezőkkel, helyi segítőkkel közösen osztották szét (a járványügyi szabályok betartása mellett), hogy lehetőség szerint minél többen tudjanak bekapcsolódni a képzésekbe, illetve minél csekélyebb legyen a lemorzsolódás.

A tanszer, taneszközkhöz kapcsolódott a szakmai alapozó képzések esetén a munkaruha biztosítása és a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat megszervezése.

Az általános iskolai felzárkóztató képzésen résztvevők természetesen megkapták a felkészülésükhöz szükséges tankönyvsomagot is.

Az osztályozó vizsga megszervezése

Az általános iskolai felzárkóztató képzéseken sikeresen résztvevők számára megszervezte a projekt, hogy tudásukról egy köznevelési intézményben vizsgabizottság előtt számot adjanak, és ezáltal megszerezzék az általános iskolai végzettséget.⁷

Egy-egy osztályozó vizsga megszervezése jelentős, számottevő anyagi terhet vett le a célcsoport tagjairól ugyanis a projekt fizette ki a vizsga helyszínére való utazás költségeit és állta a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján felmerült vizsgadíjat is.

III. Az Aktívan a tudásért kiemelt projekt képzései és azok tapasztalatai

A projekttel szemben elvárás volt, hogy minden képzésében legyen 10% idegennyelvi modul. A képzések óraszámát is megemlítve látható lesz, hogy ez a 10% a legjobb esetben 30 óra körül

⁶ A képzés helyszínének minimumkövetelményeit jogszabályokon túl a TEF belső – inkább szóbeli – elvárásai is meghatározzák.

⁷ Ennek részleteit lásd később.

mozgott – kivéve az általános iskolai felzárkóztató képzéseket, ahol az idegennyelv mértékét a felnőttoktatási kerettanterv határozta meg.

A nyelvi modul, azaz idegennyelv (zömében angol és német) oktatása sokszor a képzési programok merevsége miatt jelentős többlet terhet okozott a képzésszervezőknek. Különösen a projekt elején készült képzési programok előírták, hogy az idegennyelvi modult (tehát a 30 óra angolt vagy németet) „a tananyagegységnek megfelelő szakirányú felsőfokú végzettséggel” rendelkező személy, azaz angol vagy német szakos nyelvtanár oktassa. Az oktatói bérek kialakítására viszont úgy került sor, hogy az egy idegennyelv tanárnak nem jelentett komoly vonzerőt.

A 2017-ben engedélyezett képzésekben az idegennyelvi modul elvárásai az alábbiak voltak:

- egyszerű tanári utasítások megértése;
- bemutatkozás kommunikálás egyszerű, begyakorolt beszédfordulatokkal, üdvözlési formák;
- alapvető idegen nyelvű információk saját magára és társaira vonatkozóan (alapvető külső és belső tulajdonságok).

Az idegennyelvi modul tartalmát tekintve a hozzá rendelt személyi elvárás túlzónak volt tekinthető.

Ezt a problémát a projekt részben tudta orvosolni azzal, hogy a később engedélyezett képzéseiből az idegennyelv tanári kötöttséget kivette, és helyette a középfokú nyelvvizsgát határozta meg feltételként képzési, oktatási gyakorlattal. Sajnos azonban visszamenőlegesen a 2017-ben engedélyezett képzésekre ez nem történt meg.

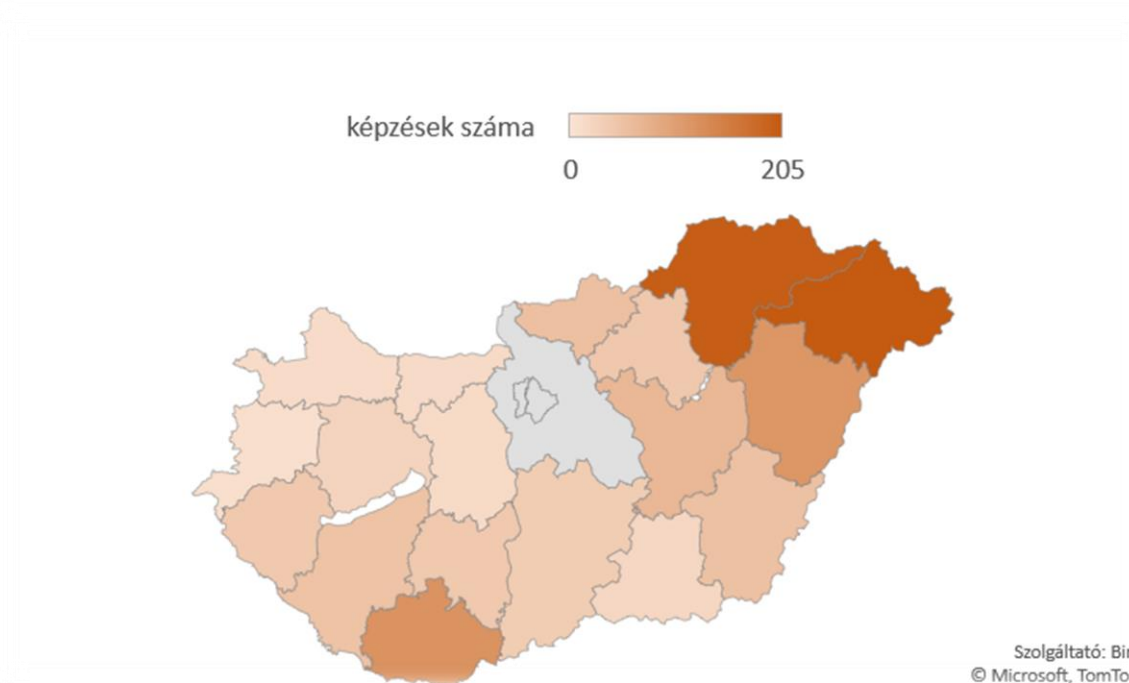
Az oktatók kiválasztása és a velük való szerződéskötés

A képzésszervezők feladata volt, hogy a képzési programnak megfelelő végzettségű oktatót vagy oktatókat keressenek.

A projektben tartás egyik alapfeltétele volt, hogy a „toborzási” rendezvényt követően a lehető leghamarabb elindulhasson a képzés. Ehhez két dologra volt szükség: egy felnőttképzési céloknak megfelelő helyiségre, másrészt pedig oktatókra. A képzés csak akkor kezdődhetett el, ha az oktató jelölt munkaszerződése elkészült. Ez különösen az SZGYF projektgazdái idejében jelentős akadályokba ütközött. Ezek az akadályok az SZGYF belső, túlbürokratizált eljárásrendjére voltak visszavezethetőek, ahol az oktatók alkalmasságát még az integritásmenedzsment is vizsgálta, és az oktatói „alkalmasság” megállapítását követően volt lehetőség elindítani magát a munkaszerződést aláírásra. Ez a kétkörös folyamat esetenként nyolc ellenjegyzéssel járt, ami időben akár két hónapot is jelenthetett.

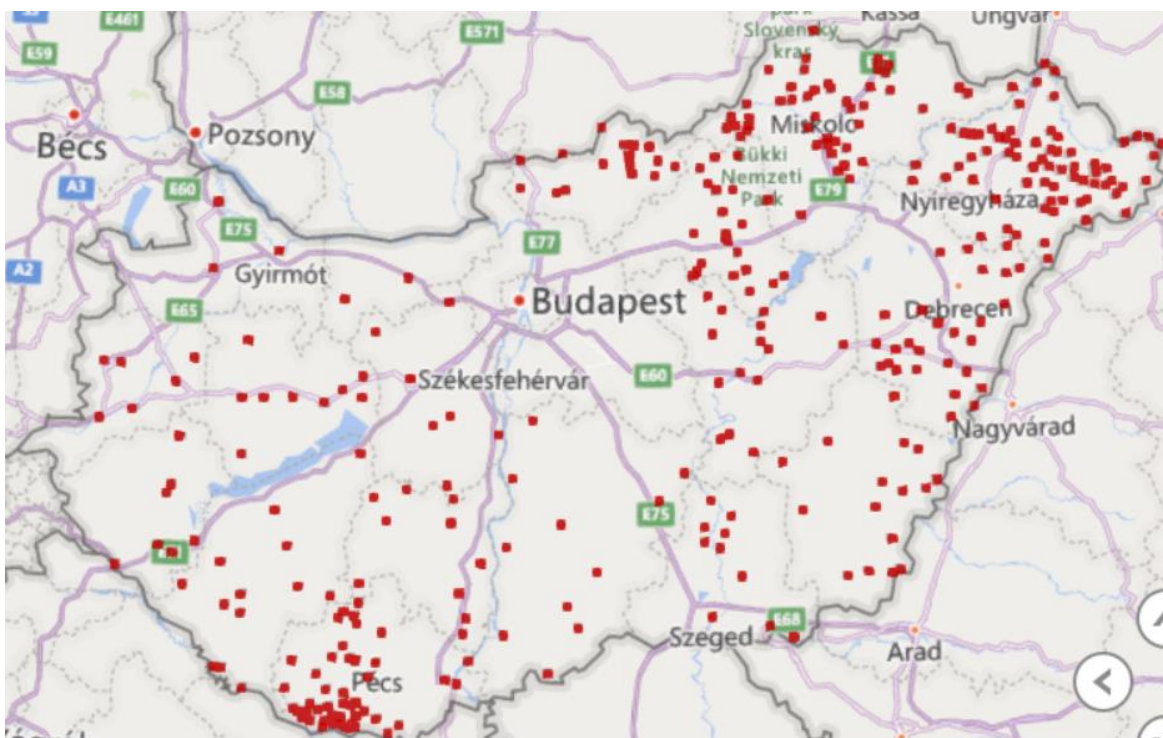
A képzésszervező munkatárs hiába talált megfelelő oktatót, a 2017-ben betervezett oktatói bérrel 2020-tól már igen nehéz volt szerződni. Voltak olyan szakmai alapozó képzések, amelyek gyakorlatilag az oktatói bér miatt nem tudtak elindulni, mint pl. a betanított kőműves. Igaz, hozzá kell tenni, hogy ennél a képzésnél irreális végzettségi elvárást fogalmazott meg a felnőttképzési program.

Az Aktívan a tudásért kiemelt projekt összesen 1.225 képzést valósított meg, amelynek földrajzi megoszlását az alábbi térkép szemlélteti.

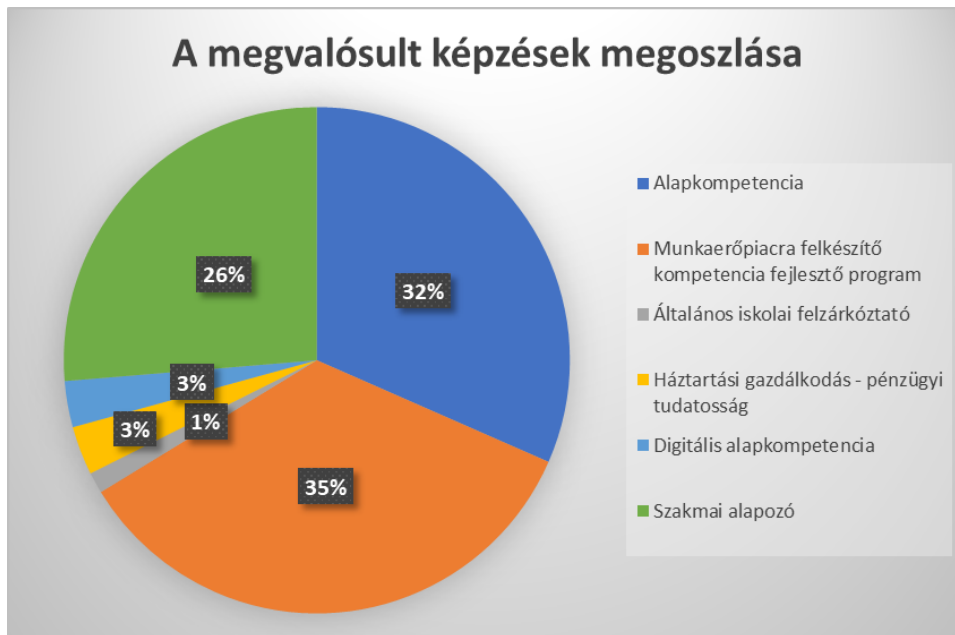

A képzésszámok földrajzi alakulására számos tényező volt hatással, mint például a létszámstop. Ennek ellenére jól kivehető, hogy a képzések nagy számban azokban a vármegyékben valósultak meg, ahol a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya magas.

Ugyanezt még jobban szemlélteti a településszintű ábrázolás:

A megvalósult képzések képzéstípusonkénti megoszlását az alábbi kördiagramm szemlélteti.

Az egyes képzések ismertetésére a következő fejezetben kerül sor.

III.1.1 Alapkompetenciák fejlesztése 300 órában

A képzés céljai:

- a foglalkoztatási esélyeinek növelése,
- a munkaerő-piaci és ezáltal társadalmi helyzet javítása,
- a funkcionális analfabetizmus csökkentése,
- a felnőttképzésbe történő becsatlakozást megnehezítő, alapkompentenciák és készségek, valamint általános műveltség területén jelentkező hiányosságok felszámolása.

A ráhangoló, motiváló tréning segít megtapasztalni a kapcsolatépítés – együttműködés – csapatszellem hármas funkciójának és egységének erejét és hatótényezőit. A megismerés bázisfunkcióinak fejlesztését szolgálja az alapozó/megújító fejlesztés (olvasás, írás, számolás). Tanulási készségek fejlesztése szükséges a szakmai alapozó képzés, illetve az életviteli kompetenciák fejlesztését célzó képzések bemeneti kompetenciáinak eléréséhez. A család, a közösség, a tanulás és a munka fontosságának erősítése, a társadalmi szabályok, a helyes kommunikáció elsajátítása az életviteli kompetenciák fejlesztésén keresztül valósulhat meg. Az idegennyelvi kompetencia fejlesztése segít abban, hogy a résztvevő képessé váljon hétköznapi helyzetekben egyszerű angol nyelvű megnyilvánulásokra. A mentálhigiénés fejlesztés eredményeként a résztvevő képessé válik az ember és az emberi kapcsolatok ápolására, saját harmóniájának megőrzésére, helyreállítására.

A 300 órás alapkompentencia fejlesztés röviden a legalapvetőbb kompetenciák (írás, olvasás, számolás) felelevenítésére szolgált. A projekt 354 darab 300 órás alapkompentencia fejlesztő

képzést szervezett és valósított meg. A TEF időszakában 39 ilyen képzés indult, az utolsó 2020. február 26-án. Ez a megvalósított képzések mintegy harmadát teszik ki.

Ezekre a képzésekre többnyire nem épült szinte azonnal induló szakmai alapozó képzés, így a képzés célja csekély mértékben valósult csupán meg.

A felnőttképzési program alapján az óvodapedagógustól a tanítón keresztül a felsőfokú szociális végzettséggel rendelkezőig sokféle végzettségű és tapasztalatu oktatót alkalmazott a projekt ezeken a képzéseken.

Az oktatók sokfélesége jelentős hangsúlyeltolódásokhoz vezetett a képzési programok megvalósításában.

A két, akár két és fél hónapig tartó képzés jó volt arra is, hogy az egy településen élő, ám ennek ellenére egymást csak felületesen ismerő emberek közelebbi kapcsolatba kerüljenek. Több alapkompentencia képzést végzett azt a visszajelzést adta, hogy a képzési csoport a képzést követően is összetartó közösségként működött.

III.1.2. Munkaerőpiacra felkészítő kompetencia-fejlesztő program 120 órában

Ezt a képzési programot a projekt 2019 év végén engedélyeztette. A 120 órás kompetenciafejlesztő képzés kidolgozására azért is volt nagy szükség, mert a 2018-as létszámstop következtében a projekt jelentős szakmai elmaradásban volt az akkor ismert 2021. március 31-ei projektzárásig, azaz némiképp a projekt ezzel kívánta az indikátorokban való elmaradását behozni.

A 120 órás képzések indításakor a ráépülő szakmai alapozó képzések szervezése szigorú elvárásként jelent meg a képzésszervező munkatársaktól. Ez ennél a rövid idejű – mintegy egy hónapos – időtartamú képzés esetén a csoportok tagjai számára belátható időtávot jelentett. A két képzés körülbelül három hónapig tartott számukra. Ugyanez a 300 órás alapkompentencia képzés esetében fél év lett volna, ami jelentős lemorzsolódási kockázatot rejtett volna magában. Az oktatók visszajelzései alapján viszont a 120 órás kompetencia fejlesztés rövid egy komolyabb, szakmai képzés elé.

Látva az általános iskolai felzárkóztató képzésen résztvevők eredményességét az osztályozó vizsgákon, szükséges lenne ezen képzés elé kötelezően beiktatni egy alapkompentencia fejlesztést.

A 120 órás Munkaerőpiacra felkészítő kompetencia-fejlesztő programot a projekt 2020 tavaszán átdolgozta távoktatásos formára is, így a járványügyi szigorítások mellett is lehetőség adódott képzések szervezésére, lebonyolítására.

III.1.3. Digitális kompetencia-fejlesztő program távoktatással 150 órában

A felnőttképzési program kidolgozására 2020 tavaszán, az első járványügyi veszélyhelyzet idején került sor. A program kidolgozását indokolta, hogy a COVID idején a projekt mélyszegénységben élő célcsoportja a digitális esélyegyenlőtlenség következtében további hátrányokkal kellett, hogy szembenézzon.

A képzés célja az alapvető informatikai jártasság kialakítása volt, elsősorban az online oktatási felületek biztonságos használata érdekében.

A gyakorlati megvalósítás során a képzési programot adaptálni kellett a képzésbe vont emberek által birtokolt és használt informatikai eszközök használatának megtanítására. Így kellett elhagyni a képzésből a számítógép operációs rendszereit, és helyébe beemelni a képzésbe az Android operációs rendszert.

A digitális oktatáshoz alapvetően szükséges a megfelelő előkészítői munka, hogy a résztvevők és oktatók internetelérése biztosított legyen. Ez nem minden esetben állt rendelkezésre. A résztvevők döntő többsége csak okostelefonnal rendelkezik, ezért az oktatást ehhez az eszközhöz, illetve ezen belül az Android operációs rendszerhez kell igazítani. Ez külön magyarázatot nem igényel, hiszen alapvetően nehéz dokumentumkezelést vagy archiválást oktatni abban az esetben, ha csak egy okostelefon áll rendelkezésre. Az oktató megtanítja, hogy Androidon ez hogyan működik, de arra már nincs lehetőség, hogy ugyanezt windowsos munkakörnyezetben is megtegye, hiszen nem áll rendelkezésre ilyen eszközpark a képzésben résztvevőknek. Az viszont alapvető, hogy olyan ismereteket sajátítsanak el az emberek, amit a hétköznapjaikban hasznosítani tudnak. Az okostelefon funkcióinak megtanulása ebbe a körbe tartozik.

Oktatói, képzésszervezői visszajelzések alapján tudjuk, hogy a képzésben résztvevők legalább 30-35%-ának nem volt mobilnet az okoseszközén. Ez nehezítette a résztvevő tanulását, otthoni feladatelvégzését és a képzés távoktatással történő szakaszát. Minden nehézség ellenére a résztvevők döntő többsége nyitott volt az új ismeretek elsajátítására és számos alkalommal egyedi kérdésekkel keresték az oktatókat.

A képzések során fény derült arra is, hogy a képzésben résztvevők alapvető ismeretei hiányosak voltak a gépelt szöveggel kapcsolatos szabályokról: írásjelek, szóközhöz használata stb. Ezért is lett volna szerencsés a Digitális kompetencia fejlesztést ráépülő képzésként kezelni, azaz egy alapképzetet követően kínálni a célcsoport tagjainak.

A képzésben résztvevők többnyire a közösségi oldalakon aktívak. Általában az ott elfogadott és elvárt módon kommunikálnak, erőteljesen használva a közösségi oldalak piktogramjait. A böngészőket, egyéb applikációkat egyáltalán nem vagy ritkán használták a tapasztalatok szerint. A böngészők címsorának használata különösen nehéz volt a képzésen résztvevők részére, hiszen az URL-címek szabályszerűségétől nem lehet eltérni. Amennyiben rosszul gépeltek be egy-egy webcímet, akkor a felugró „google találati lista” kezelése okozott nem várt nehézséget számukra. Ezt az „internethasználat és keresési technikák” modul oktatása során jelentős mértékben lehetett fejleszteni.

Általában elmondható, hogy a képzésekben résztvevők nem fordítottak elég figyelmet a személyes adataik védelmére: sem a letöltött és használt applikációknál, sem a közösségi csatornákon elérhető írott, képi, videós személyes anyagok esetében. Ezért a képzésekbe be kellett iktatni a személyes adatok védelmével kapcsolatos felvilágosító előadásokat is.

Az egyik képzésben részt vett egy házaspár, akiknek a gyermekeik két csúcskategóriájú készüléket ajándékoztak nekik korábban. A résztvevők azonban ezeket a valóban kimagasló tudással rendelkező okostelefonokat kizárólag csak telefonálásra és SMS küldésre/fogadásra használták. Még e-mail címmel sem rendelkeztek a képzés előtt. Ez természetesen egyedi eset, de rávilágít arra, hogy a résztvevőkkel kapcsolatban nagyon fontos az alapos előkészületi munka, hiszen a hatékony oktatás akkor valósulhat meg, ha mindenki képes elsajátítani a tananyagot.

A képzés eredményeihez tartozik, hogy az egyik résztvevő minden hónapban egy napot arra szánt, hogy busszal beutazott a szegregátumból a település központjába a postára, hogy ott számláit befizethesse. Az oktatás során megtanulta szolgáltatók applikációinak kezelését, amelyeken regisztrálás után az aktuális számlákat utazás és sorban állás nélkül kényelmesen be tudja fizetni.

III.1.4. Háztartási gazdálkodás - Pénzügyi kompetenciák fejlesztése 150 órában

A program célja a pénzügyi tudatosság, a pénzügyi ismeretek fejlesztése, bővítése. Cél a pénzügyi döntésekkel kapcsolatos kockázatok tudatosítása, a felelős és tudatos pénzügyi döntések támogatása, továbbá a háztartási jövedelem tervezett és ésszerű felhasználása.

A program nem pusztán a pénzügyi ismeretekre szorítkozik, hanem az ezzel összefüggő időmenedzsmenttel is.

2018-ban az SZGYF főigazgatója utasította a projektet, hogy csak és kizárólag átutalással fizetheti ki a képzésbe vont emberek számára a megélhetési támogatást. Ez az intézkedés sok esetben problémát jelentett, mert a családban (a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozókat is beleértve) nem volt bankszámla. A bankszámlát pedig nem akartak nyitni, mert féltek az emberek, hogy akkor eléri őket a végrehajtó. Ezek az akár több százezres végrehajtások a legtöbb esetben egy áruhitelből (pl. egy új telefon megvásárlásával) vagy egy rokonért, ismerősért vállalt – át nem gondolt – kezességből adódtak. Azt csak kevés embernek lehetett elmagyarázni – talán csak azoknak, akik rendelkeztek némi tartalékkal –, hogy „egyszerűbb” megszabadulni a végrehajtótól a tartozás rendezésével, mint egy életen át bujkálni előle.

Sok esetben a képzésbe vont csak úgy tudott bankszámlát nyitni, ha azt kiskorú gyermeke nevére nyitotta, akinek számlája nem vonható végrehajtás alá.

A bankszámlanyitás ellenébe hatott az a tény is, hogy a kistelepüléseken (2020-as járványt megelőzően főleg) döntően készpénzes vásárlás volt lehetséges, a készpénzfelvétel is korlátozott volt ATM-ek hiányában.

A képzési program kidolgozását az is indokolta, hogy a célcsoport tagjait rendkívüli módon befolyásolják a fogyasztást ösztönző reklámok, amikhez társulnak az erre a vásárlói körre kifejlesztett „akciós személyi/áruhitelek” egyes pénzintézeteknél. Ebből a szempontból nézve a célcsoporttagok áldozattá válásának megelőzése is a projekt célja volt.

A program kidolgozásának legvégső indokát 2020 tavaszán az első járványügyi vészhelyzet adta. Az ekkor kibontakozó gazdasági válság első körben a projekt célcsoportját is érintette. 2020 őszére megjelentek a projekt látókörében, toborzási rendezvényein azok az emberek, akik néhány hónappal korábban még alkalmazottak voltak, és viszonylag jól kerestek (tipikusan a vendéglátóiparban), 2020 őszére azonban már felélték tartalékaikat.

Az oktatóknak a legnagyobb kihívást a „máról holnapra” élés és a hosszabb távra való tervezés áthidalhatatlannak tűnő ellentétpárja okozta. Az bizonyos, hogy egy 150 órás képzés nem alkalmas a transzgenerációs mintázatok áttörésére. A képzés akkor hozhat átütő eredményt, ha közben a családdal és a mikromilióval egyidejűleg komplex, összehangolt a bio-pszichoszociális jóllét elérését szem előtt tartó programok is zajlanak. Ennek csírái jelen vannak már, azonban a komplexitás még nem mondható el, sőt nemegyszer párhuzamos szolgáltatásokként a hatáslerombolás is megtapasztalható a terepen.

III.2. Szakmai alapozó képzések

A szakmai alapozó képzések andragógiai szakmai megfontolások és a projekt megvalósíthatósági tanulmánya alapján a kompetenciaképzésekre épülő képzések. Ennek ellenére önmagukban, egyedi képzésként is megállnak. A szakmai alapozó, munkakipróbálást célzó képzésekbe azokat az embereket is bevonta a projekt, akiknek akár középfokú végzettsége is megvolt, rendelkezett valamilyen szakmával. Ennek oka az, hogy aki évtizedekkel korábban járt iskolába és hosszabb ideje álláskereső vagy nem piacképes szakmával rendelkezik, rászorul arra, hogy újabb szakmai ismeretekre tegyen szert munkaintenzitásának növelése érdekében. A szakmai alapozó képzések munkakör betöltésére nem jogosító tanúsítvány kiállításával zárultak. Ennek ellenére számos esetben a képzésből kikerülő emberek a képzéseken megszerzett tudással könnyebben el tudtak helyezkedni a munkaerőpiacon. Több esetben előfordult az, hogy a szakmai alapozó képzésen megismert szakma olyan közel került a képzésben résztvevő emberhez, hogy később önerőből OKJ-s bizonyítványt szerzett azon a szakterületen. Fontos hozadéka továbbá a szakmai alapozó képzéseknek, hogy a képzéseken megszerzett tudást a hétköznapi életben is kamatoztatni, használni tudták a képzésbe vont emberek, pl. a szociális gondozó segítőtje képzésen tanultakkal magabiztosabban tudták ápolni beteg családtagjaikat, a kiskerti növénytermesztő képzésen tanultakat azonnal hasznosítani tudták a háztáji kertészkedésben.

A projekt az alábbi szakmai alapozó képzések indítására rendelkezett akkreditált és engedélyezett felnőttképzési programmal:

- Betanított festő-mázoló

- Betanított kőműves
- Betanított kötöttáru varró szalagmunkás
- Betanított takarító
- Családellátó
- Hőszigetelő segéd
- Kiskerti növénytermesztő
- Sütőipari és gyorspékségi munkás
- Szerelt burkolat építő, fémszerkezet-gyártó
- Szerelt burkolat építő, fémszerkezet-összeállító
- Szociális gondozók segítője
- Település karbantartó
- Textiltermék-összeállító
- Vertikális kertész
- Kiskert művelő
- Textiltermék javító

Az első szakmai alapozó képzés Veszprém városában indult, ami szociális gondozó segítője képzés volt. Összesen 398 szakmai alapozó képzés indult, amelynek keretében 6.187 fő írt alá felnőttképzési szerződést, és közülük 5.551 fő kapott tanúsítványt.

Általános iskolai képzések + Szakmai képzés típusai	Tanfolyamok száma	Felnőttképzési szerződést aláírók száma	Feln. Képz. Szerz. MEGSZ. ÜNTET Ö	Átadott tanúsítványok száma	Lemorzsolódás aránya (tanfolyamok között) (közben kilépett)	A képzést befejezők közül tanúsítványt szerzett
Általános iskolai felzárkóztató képzés	16	240	64	172	26,7%	97,7%
Betanított festő-mázoló	2	22	0	22	0,0%	100,0%
Betanított kőműves	1	14	1	13	7,1%	100,0%
Betanított takarító	54	899	83	807	9,2%	98,9%
Családellátó	41	529	111	417	21,0%	99,8%
Kiskerti növénytermesztő	150	2520	173	2351	6,9%	100,2%
Sütőipari és gyorspékségi munkás	2	25	6	19	24,0%	100,0%
Szerelt burkolat építő, fém szerkezetgyártó	1	19	9	10	47,4%	100,0%
Szerelt burkolat építő, fém szerkezetösszeállító	1	17	1	16	5,9%	100,0%
Szociális gondozók segítőtje	68	1084	105	973	9,7%	99,4%
Település karbantartó	8	110	7	104	6,4%	101,0%
Textiltermék-összeállító	16	213	60	153	28,2%	100,0%
Vertikális kertész	12	169	15	154	8,9%	100,0%
Kiskert művelő (330 óra)	4	57	20	37	35,1%	100,0%
Kiskert művelő szakmai orientáció (132 óra)	27	358	22	335	6,1%	99,7%
Családgondozó szakmai orientáció (160 óra)	10	137	6	128	4,4%	97,7%
Textiltermék javító képzés 160 óra	1	14	2	12	14,3%	100,0%
Összesen szakmai képzés	398	6187	621	5551	10,0%	99,7%
Összesen Általános iskolai + szakmai képzés	414	6427	685	5723	10,7%	99,7%

III.2.1. Kiskerti növénytermesztő 240 órában

A képzés rendkívül keresett képzések közé tartozott, ami annak is köszönhető, hogy alapfokú végzettséggel nem rendelkezők is jelentkeztek a képzésre.

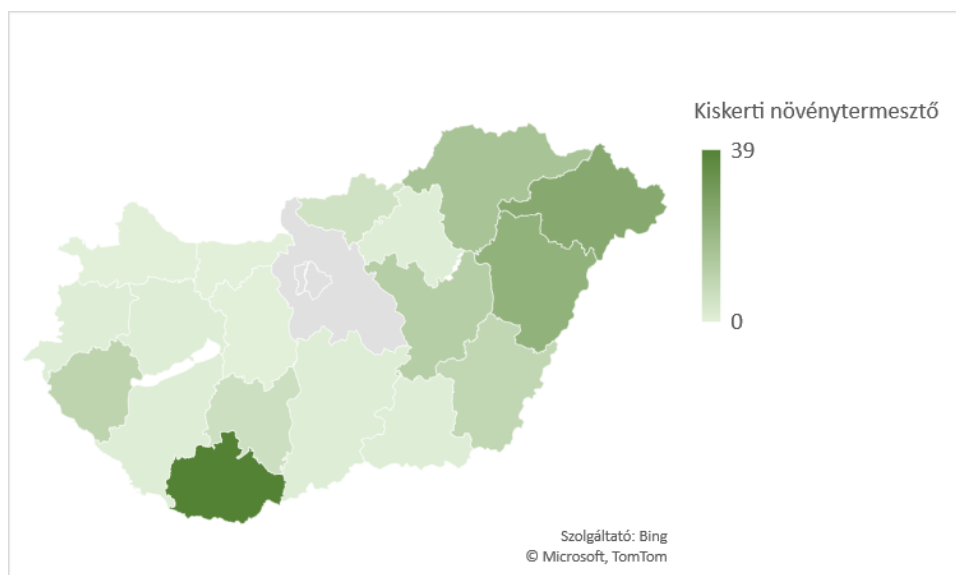
A képzésen résztvevők a növénytermesztés alapvető elemeit (termesztés, ápolás, betakarítás, tárolás) tanulták meg. A gyakorlat során pedig szabadföldi vagy fóliasátras kertészetben a magvetéstől, palántástól kezdve az öntözésen és a gyomirtáson keresztül a tápanyag-utánpótlásig végeztek tevékenységet.

A képzés során elsajátították a képzésben résztvevők az eszközök helyes használatát, azok karbantartását.

A visszajelzések alapján a képzésben résztvevők olyan ismertekkel lettek gazdagabbak, amit házkörüli kertjükben is alkalmazni tudtak, jobbat és többet tudtak kertjükben termelni – egyáltalán elkezdtek erre a célra is használni kertjeiket.

A képzés népszerűségét minden bizonnyal az is emelte, hogy a célcsoport tagjai zömmel mezőgazdasági idénymunkákba tudnak bekapcsolódni, ahol a képzésen szerzett ismereteikkel hatékonyabban, szakszerűbben tudnak dolgozni.

A projekt legnépszerűbb szakmai alapozó képzését főként Baranya (39), Szabolcs-Szatmár-Bereg (25) és Hajdú-Bihar (22) vármegyékben valósították meg. Összesen 2.520 fő kezdte el ebben a képzésben tanulmányait, és 2.351 fő szerzett tanúsítványt.

III.2.2 Szociális gondozó segítője

A képzés bemeneti követelménye, hogy a jelentkezőnek legyen meg az alapfokú iskolai végzettsége, és a végzettséget igazoló dokumentumot mutassa be.

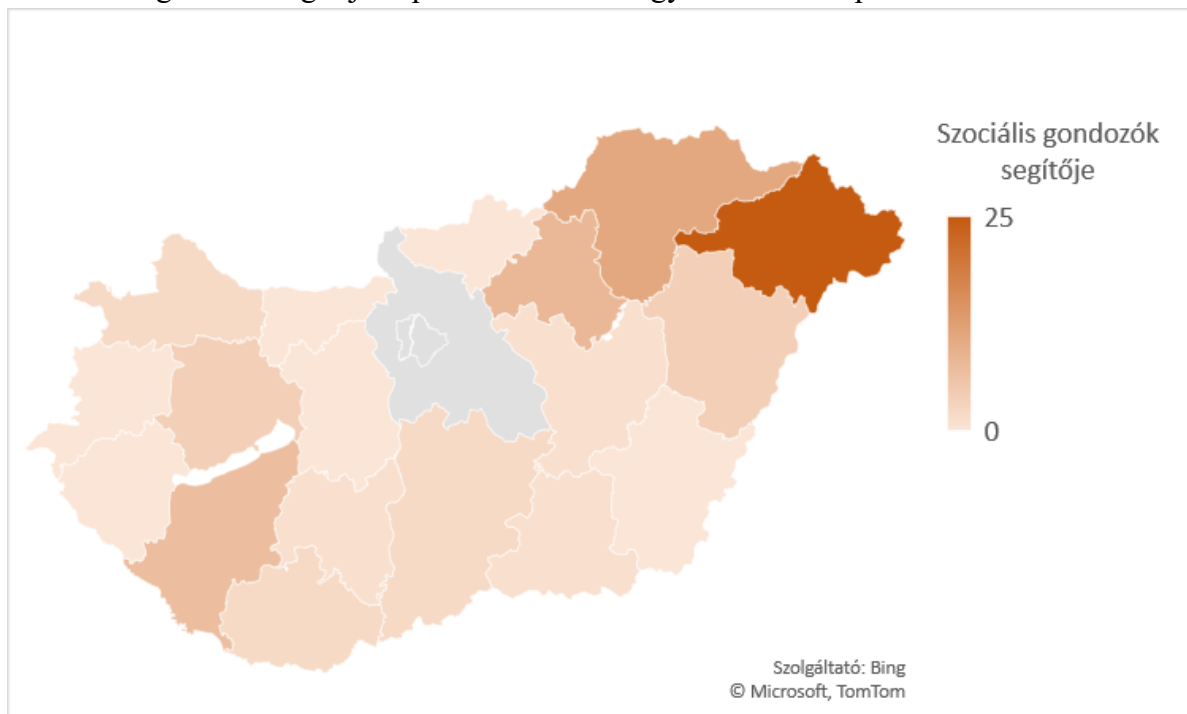
A képzés elvégzésével ugyan munkakör betöltésére nem feljogosító tanúsítványt kaptak a képzésben résztvevők, ennek ellenére azt tapasztaltuk, hogy ez a képzés is igen népszerű volt, sokszor a polgármesterek szorgalmazták, hogy ez a képzés valósuljon meg településükön. Leggyakrabban ez utóbbi azokban az esetekben valósult meg, ha a települési önkormányzat fenntartásában működött idősek bentlakásos otthona, ahol egy-két helyi lakosnak tudtak még munkát biztosítani.

Ez a képzés is számos olyan ismeretet adott a képzésen résztvevő embereknek, amit otthon is hasznosítani tudtak. Így például a beteg családtag (gyermek, idős hozzátartozó) szakszerű ápolásához kaptak tudást.

A képzés gyakorlati része betekintést engedett a szociális ápoló-gondozó munka világába, különösen az idősek ellátásába. A hátrányos helyzetű, sokszor roma származású képzésben résztvevők jelenléte a képzés idején az idősek mindennapi szakszerű ellátásában egyúttal csökkentette a negatív előítéleteket is a projekt célcsoportjával szemben. Többek pedig ezen a képzésen határozták el, hogy a szociális segítő szakmában szeretnének a későbbiekben dolgozni. Őket több esetben is az önkormányzat alkalmazni kezdte az idősek otthonában, a képzésből kikerülők pedig nem egyszer saját költségükre megszerezték a munkakör betöltéséhez szükséges szakmai végzettséget is.⁸

A szociális gondozó segítője képzésre 1.084 fő iratkozott be, és 973-an kaptak tanúsítványt közülük.

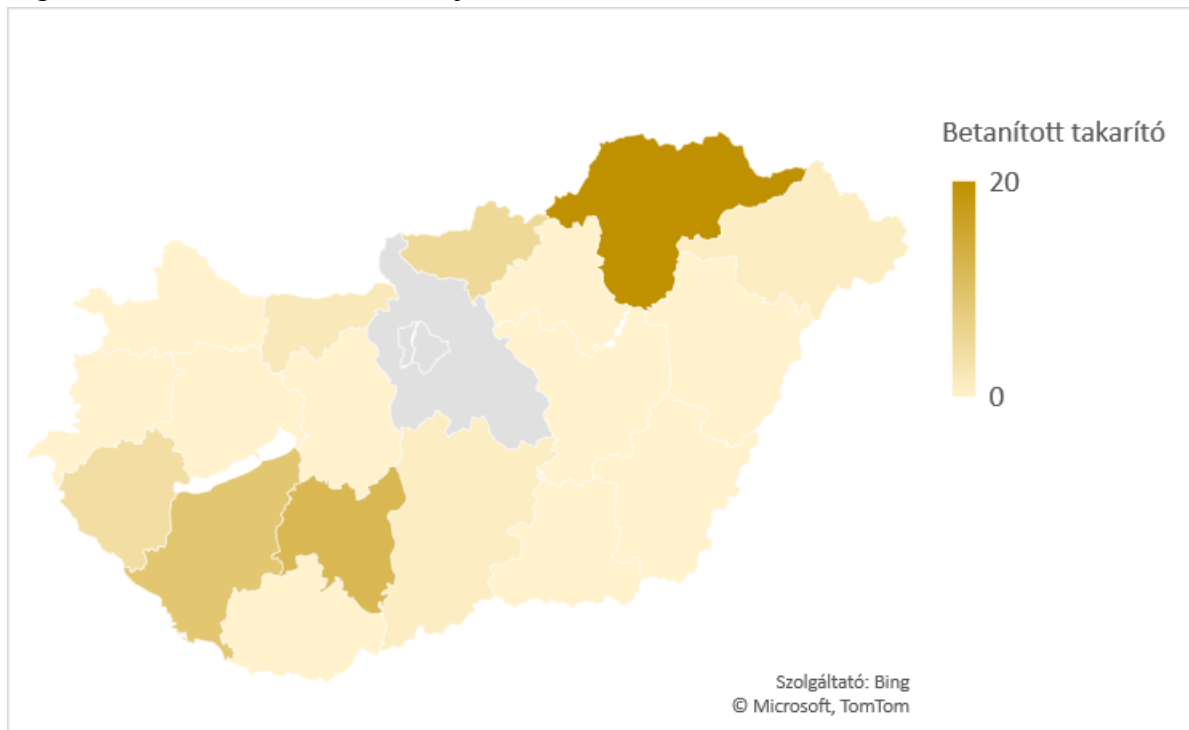
A szociális gondozó segítője képzés ezekben a megyékben volt népszerű:

⁸ Ilyen életutat a későbbi fejezetekben mutatunk be.

III.2.3. Betanított takarító 240 órában

Népszerűség tekintetében harmadik helyen áll a betanított takarító képzés. Ennél a képzésnél úgy vettük észre, hogy igen sok múlott a képzésszervező kollégán, nevezetesen azon, hogy megvolt-e neki az a kapcsolati tőkéje, amivel a képzést sikeresen elvégző embereket takarító cégekhez „kiközvetítse”. Ezt mutatja a következő ábra is.

A kiközvetítés sikere azon is múlott, hogy a képzés során olyan ismereteket szereztek a képzésbe vont emberek, amivel a munkaadó cégek azonnal foglalkoztatni tudták őket, nem kellett számukra külön munkába ágyazott képzést szervezni. Mindezekon túl pedig a képzésekről kikerülő emberek motivációs szintje, feladattudata is magasabb volt, ami a képzésnek (és gyakran a szakmai alapozó képzést megelőző kompetencia fejlesztő képzésnek) volt köszönhető.

III.2.4. Textiltermék-összeállító képzés 480 órában

A textiltermék-összeállító képzést már a TEF idején dolgozta ki a projekt. Elsődlegesen cél a TEF ügynevezett termelőműhelyeiben alkalmazott hátrányos helyzetű emberek kiképzése volt. Az első textiltermék-összeállító képzéseket a projekt Tiszaroffon és Kisszentmártonban szervezte meg. Mindkét helyen a képzést követően a végzett hallgatók munkát is kaptak.

A 2021 év végén indult és 2022 év elején végződött szomolyai textiltermék összeállító képzést a közreműködő Szomolyai Magyar Roma Egyesület arra is használta, hogy a képzés során, valamint a képzést követően készült termékekkel megajándékozza a helyi óvodát (naposnak kötényke), a templomot (a padokra készített új ülőpárnákkal) és más intézményeket, hogy elősegítse ezáltal is a helyi romák minél szélesebb körű elfogadását.

Az pedig, hogy a képzésben résztvevő asszonyok mennyire megszerették a varrást, az is jelzi, hogy a szomolyai csoportban többen is a családjuktól karácsonyra varrógépet kaptak ajándékba, és a képzést követően munkájuk mellett keresetkiegészítésként kisebb varrásokat is be-bevállalnak.

A képzésben résztvevők – amellet, hogy ez a képzés az „új felnőttképzési rendszer” alapján részsakmát adott – megismerhettek számos olyan technikát és módszert, amit a mindennapi életben is kiválóan tudnak hasznosítani.

III.3. Általános iskolai felzárkóztató képzések

Mind a képzési programjuk, mind pedig a képzést követő vizsgaszervezés miatt ez a képzési forma a legbonyolultabb, a legtöbb szakember bevonását igénylő, és a köznevelési jogszabályok 2017 ősze óta tartó – mondhatni folyamatos – változásának következtésben egyben legköltségesebb, eredményességét tekintve pedig nem a „top” képzési kategóriába tartozó képzések voltak. A képzések hossza – főleg, ha két vagy több évfolyamra készített fel – a célcsoport képzésben tarthatóságát jelentősen megnhezítette.

Minden nehézség ellenére azonban talán ez az a képzés, ami a célcsoport tagjai számára valóban segítséget nyújtott ahhoz, hogy a munkaerőpiacon egy lépcsőfokkal feljebb lépjenek. Jelen jogi környezetben az „Aktívan a tudásért” kiemelt projekt szerepe az volt, hogy az általános iskolai végzettség nélküli embereket a felnőttképzés keretei között felkészítse arra, hogy a felnőttképzés sikeres elvégzése után egy arra jogosult köznevelési intézményben tanulói jogviszonyt létesíthessenek, és ott osztályozó vizsgá(ka)t tehessenek.

A problémák jelentős része az előző bekezdésben rejlik. A projekt közvetlen és közvetett feladatai között nem szerepelt, hogy osztályozó vizsgákat szervezzen. A projekt szakmai vezetése azt belátta, hogy a felnőttképzés végén kapható tanúsítvánnyal a képzésből kilépők semmire sem mennek. Tekintettel arra, hogy a célcsoport tagjai számára az önmenedzsment is fejlesztendő kompetencia, ezért – és a köznevelési rendszer egyre bonyolultabb szabályozása miatt is – a projekt magára vállalta az Irányító Hatóság engedélyével az osztályozó vizsgákra való segítséget (költségek átvállalását stb.). Ehhez olyan partner iskolákra volt szükség, amelyek alapító okiratuk szerint jogosultak a felnőttoktatásra, és volt már jártasságuk a (halmozottan) hátrányos helyzetű emberek oktatásában és vizsgáztatásában.

Több esetben a képzés zárása és az osztályozó vizsga között akár több hét, hónap is eltelt (főleg a járványügyi vészhelyzet során). A projekt képzésszervező munkatársaira hárult az a feladat, hogy a vizsgára jelentkezőkben fenntartsák a motivációs szintet, és feladatlapok küldésével a tudásszintet is.

Az osztályozó vizsgák megszervezése a partner köznevelési intézmény feladata volt. A legtöbb esetben az osztályozó vizsgákat be kellett jelenteniük az illetékes kormányhivatalba. A kormányhivatal pedig a jogszabály előírásainak megfelelően vizsgabiztost küldött, akit az érettségi elnökök listájáról választott ki – más köznevelési szakértői listát a kormányhivatal nem vezet.

Az érettségi elnökök megjelenése a halmozottan hátrányos helyzetű, az iskola világába éppen hogy visszatérő emberek osztályozó vizsgáin számos érdekes helyzetet generált. A delegált

vizsgabiztosok a legtöbb esetben ezzel a célcsoporttal napi szinten nem találkoznak, így motivációs szintjüket, felkészültségüket, a vizsgáláshoz való „viszonyulásukat” nem vagy csak igen nehezen tudták értelmezni.

A legtöbb problémát – mind az együttműködő iskolának, mind pedig a vizsgabiztosok számára – az jelentette, hogy sokszor a vizsgán nem jelentek meg a vizsgára korábban jelentkezett emberek, pedig a vizsgára minden esetben az eljutást buszbérléssel a projekt megszervezte. Különösen nagy gondot okozott az osztályozó vizsgán egyes tantárgyakból megbukó emberek motivációs szintjét fenntartani a javító vizsgára.

Az általános iskolai felzárkóztató képzések további problémája volt, hogy ebben a képzésben lett volna szükség a legnagyobb mértékű differenciálásra, már-már egyéni felkészítésre. Ennek oka az, hogy egészen másként kellett volna elkezdni az (újra) tanulást egy, a '70-es, '80-as években lemorzsolódott, nem egyszer „kisegítő iskolai” bizonyítvánnyal rendelkező emberrel, és más a feladat egy 18-25 éves emberrel.

A képzés óriási hátránya az volt, hogy amíg SZGYF, mint projektgazda rendelkezett gyermekotthonnal, aminek belső iskolájában a vizsgák megszervezhetőek voltak, addig a TEF nem, és az általános iskolai felzárkóztató képzések többsége a TEF projektgazdasága idején valósult meg.

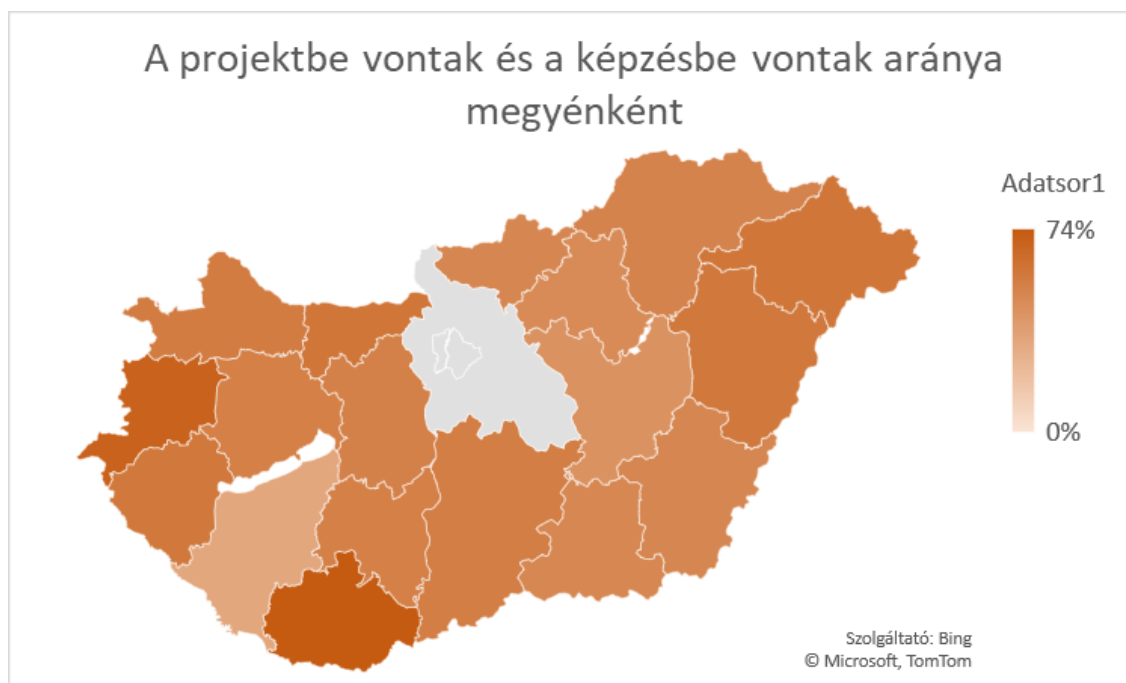
Megnehezítette az osztályozó vizsgára való felkészülést/felkészítést az is, hogy a képzési programban – ami a felnőttoktatási kerettantervre épült foglaltakon túl – a vizsgán figyelembe kellett venni a vizsgáztató iskola helyi pedagógiai programját is, ami azt is eredményezte, hogy a képzési tematikában nem szereplő tantárgyakból is fel kellett készíteni a képzésben résztvevőket.

Ennél a képzésnél tehát kétféle adminisztrációt kellett a projektnek megvalósítania. Egyrészt a felkészülés idejére a felnőttképzési jogszabályokban foglaltakat kellett teljesíteni, másrészt pedig – szinte ezzel párhuzamosan – előkészíteni a vizsgáztató általános iskola számára azt a dokumentációt, amivel a tanulói jogviszonyt létre lehetett hozni, hiszen az általános iskola csak azt vizsgálhatja le, akivel tanulói jogviszonya van. Ez a vizsgáztatás pedig többletterheket rótt a vizsgáztató iskola tanáira, aminek „ellentételezésére” semmiféle lehetőség nem adódott.

A jogalkotás sem kedvezett ennek a képzési típusnak. Ennek egyik része fentebb már említésre került: 2017-től kezdve az osztályozó vizsgáztatás jogi feltételei a felnőttoktatásban egyre szigorodtak. A másik része az, hogy a projekt nevesítésre került a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletekben azon a szinten, hogy szeptember 1-jét követően is létesíthetnek tanulói jogviszonyt a projekt résztvevői. Az osztályozó vizsgák tekintetében viszont a projekt résztvevőire külön rendelkezéseket nem alkottak. Ez is hozzájárult ahhoz több esetben, hogy a képzés vége és a vizsga között sok idő telt el, és emiatt többen nem tudtak (mert nem engedte őket a munkahelyük pl.) vagy akár már nem is akartak osztályozó vizsgára menni.

IV. Alaptól a szakmáig, avagy a projekt képzési tevékenysége számokban és életútinterjúkban

A projekt 1.225 képzést indított, amelynek keretében 20.444 képzési szerződést írtak alá. A toborzott 31.613 fő 64,6%-a került képzésbe, összesen 20.444 fő. A projekt tervezésekor a képzésbe vonást a toborzottak 48%-ára írták elő az indikátorok megállapításával (eredeti toborzási indikátor 25000 fő, képzésbe vonási indikátor 12000 fő volt). A projekt megvalósítása során a képzésbe vonás mindössze mintegy 16,6%-kal lett kedvezőbb. A projektbe vonás és a képzésbe vonás megyénként is eltérő volt, amit a következő térkép szemléltet:

Az arányszám növekedése több változótól is függhetett, ezek:

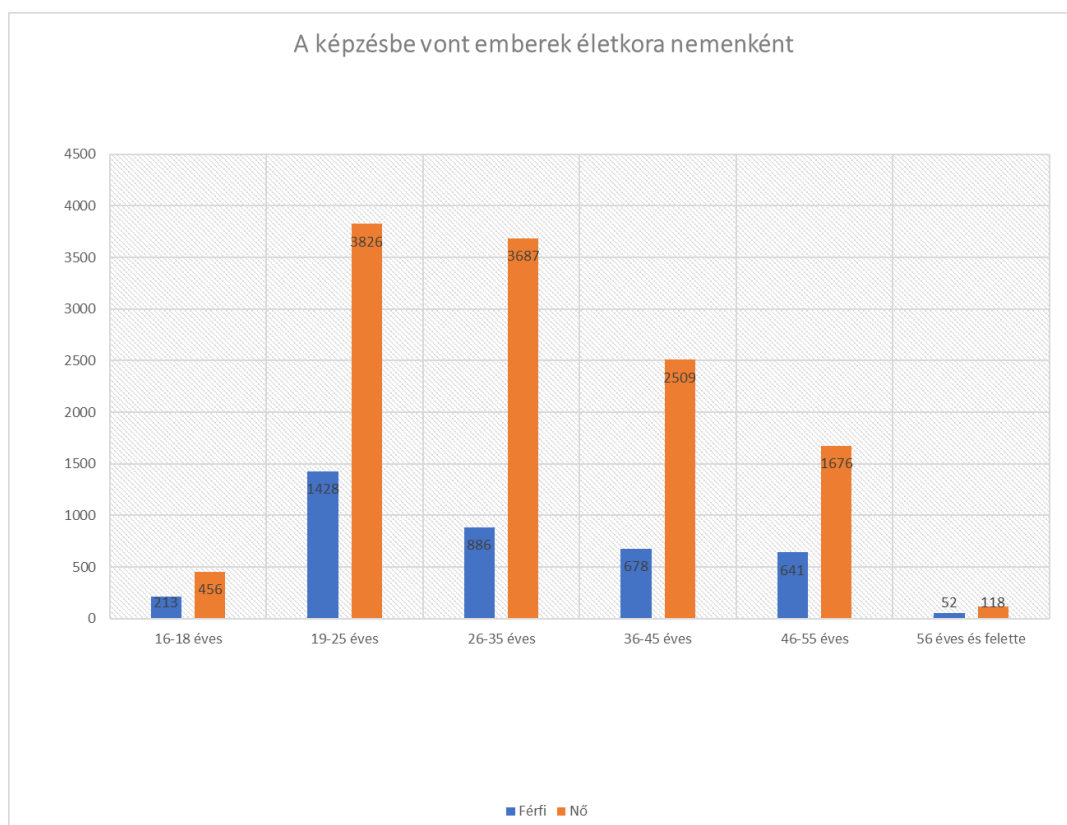
- A 2018/2019-es létszámstop idején a munkatársak csak toborzási tevékenységet tudtak folytatni, és az egy év alatt a betoborzottak képzési motivációja lecsökkent.
- Az előzőből következik, hogy ott sikerült jelentős képzésbe vonási eredményt elérni, ahol a toborzás és a képzés indulása között eltelt idő minimális volt. Baranya vármegye ebben a tekintetben különleges. A 2018-as leépítési hullám – miként arról már esett szó – ezt a megyét jelentősen érintette, a projektnek itt 2018/2019-ben nem volt munkatársa, így toborzási tevékenységet sem tudott végezni ebben a holtidőben.
- Volt példa olyan toborzásra és képzésszervezésre, ahol a toborzás eredményes volt, a képzés szervezése megindult, ám az önkormányzat növelte, növelhette közmunkásainak számát, és a betoborzottakat közmunkára hívta be. Ebben az esetben a közmunkás bért hosszabb ideig kapták a célcsoport tagjai, ezért a képzést meg sem kezdték.

Történt hasonló eset üzembővítéssel is. Ekkor a betoborzott emberek a nyílt munkaerőpiacon tudtak elhelyezkedni.

A képzésbe vont emberek nemenkénti aránya hasonló a toborzásihoz:

A férfi-nő arány 2%-kal emelkedett a nők javára. A projekt képzésszervező munkatársainak tapasztalata alapján a férfiak projektbe és így képzésbe vonási hajlandósága összefüggésbe hozható, hogy a férfiak alkalmi munkát könnyebben és magasabb napi díjért tudnak kapni. Ehhez járul hozzá az is, hogy a napszám díjától a képzés idejére adott megélhetési támogatás jelentős mértékben elmaradt.

A képzésbe vont emberek között a fiatal felnőttek voltak többségében. A 16-18 évesek és az 55 évesnél idősebbek képzésbe vonására 2021-től volt lehetőség. A 16-18 évesek képzésbe vonásának nagy jelentősége lehetett volna a végzettség nélküli iskolaelhagyók alapfokú végzettségének megszerzése szempontjából.

Az 1.225 képzésben képzési szerződést kötött 20.444 fő. A képzések mindegyike tanúsítvánnyal zárult. A 20.444 képzési szerződés esetén 18.145 tanúsítványt adott ki a projekt. Ez 88,7%-os „végzési” arány, azaz a lemorzsolódás 11,3% volt mindössze. Ennél a projekt tervezésekor magasabb lemorzsolódással számítottak a tervezők.

A projektben lehetőség volt egy (alap)kompetencia fejlesztőt és egy, az esetek túlnyomó többségében szakmai alapozó képzést végezni. Erre a gyakorlatban 2019. augusztus 1-jét követően volt lehetőség, amikor a képzéseket a projekt egymásra építette, ezáltal is megerősítve az alapkompenciákat.

A képzéseken való részvétel – a szó hétköznapi értelmében vett – „nagy számok törvénye” alapján igen sok ember életében kellett áttörést eredményezzen. Minderről azonban a projektnek nincsen tudomása, mivel ennek mérése nem tartozott a projekt feladatai közé.

A képzésen résztvevők sokszor megemlítették, hogy nagyon sokat számított nekik, hogy kaptak a képzés idejére megélhetési támogatást. Tudomásul kell venni, hogy a családjaikat fenntartó célcsoporttagok, ha a nyílt munkaerőpiacon nem kapnak lehetőséget, akkor a fekete és a szürkegazdaságban helyezkednek el. Ezért teljesen logikus, hogy képzésbe vonáskor mérlegelnek: kapnak-e pénzt érte, hiszen a képzés idején nem (vagy csak korlátozottabb módon) tudnak kereső tevékenységet folytatni, és ha kapnak, mennyit. Azaz a megélhetési támogatással fent tudják-e tartani a családjukat.

A megélhetési támogatás és a napszám, illetve egyéb, a célcsoport körében gyakori bevételek (vasazás, lomizás stb.) összevetése főként Nyugat-Magyarországon a projektbe és a képzésbe vonás nehézségét (van ahol teljes ellehetetlenülését) jelentette.

A projekt munkatársai megtapasztalták azt is, hogy a képzésekbe főleg a késő ősztől kora tavaszig tartó időszakban csatlakoztak a legtöbben, amikor a napszámos munkára nincs szükség, viszont a háztartási kiadások megemelkednek. Ebben az időben minden pénz „jól jött”. De volt arra is példa, hogy egy nyáron kezdődő tanfolyam a képzésbe vont emberek külön kérésére nem 8 órakor, hanem később, 10 óra körül kezdődött. A képzés lezárulta után „árulták el” a csoporttagok, hogy ez számukra milyen nagy segítség volt, mert ezzel a képzés kezdéssel lehetővé vált, hogy hajnaltól napszámba is menjenek, ezzel arra a hónapra lehetőségeikhez mérten maximalizálták bevételeiket.

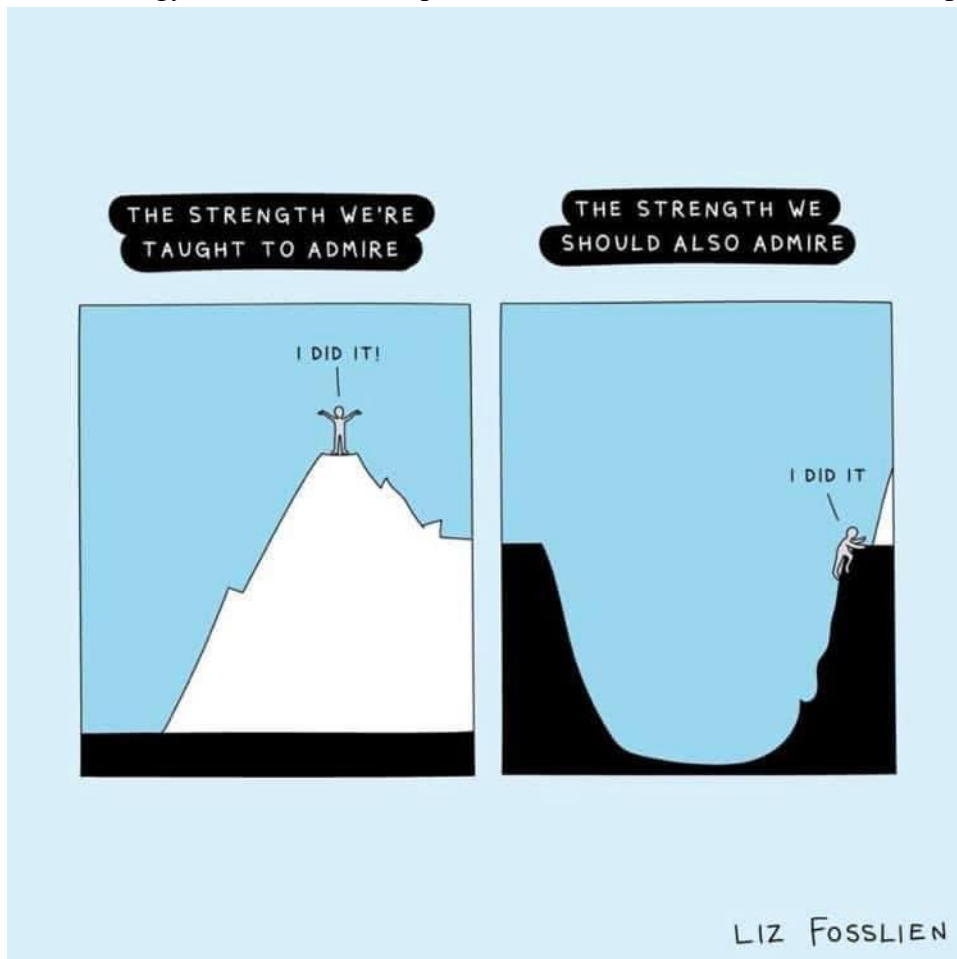
A napszám és a megélhetési támogatás azért sem versenyképes, mert a megélhetési támogatásra hónap végéig várni kell (egy része pedig csak a képzést követően kerül átutalásra), addig a napszámot „azonnal” kiadják. A helyzetet csak bonyolítja, hogy a megélhetési támogatást csak bankszámlára kaphatja meg a képzésbe vont ember, addig a napszám készpénz. Sokak számára pedig a pénz még mindig az azonnali és „látható, tapintható” pénzt jelenti.

A megélhetési támogatás és a képzésbe vonódás viszonya azt jelenti, hogy sokaknak ezzel tudott a projekt valóban segíteni (hiszen azt már az előzőekben láthattuk, hogy a képzésekkel

szakképzettséget, ezáltal számottevő munkaerőpiaci előnyt nem szerezhettek a képzésbe vont emberek).

Egy-egy képzés munkaerőpiaci szempontú kimenete pedig sokszor nem csupán a résztvevőkön múlt. Sokszor az őket támogató civil szervezet nem kapott megfelelő pályázati támogatást ahhoz, hogy a munkába állást – akár csak részmunkaidőben – meg tudja valósítani.

Az egyéni sikertörténekhöz hozzá tartozik az is, hogy hajlamosak vagyunk csak azokat észlelni, meglátni, csak azoknak az eredményeit elismerni, akik a csúcsra jutottak. Azoknak nem gratulálunk, akik ugyanolyan mértékű energiát befektetve a gödör aljáról értek ki az „átlagos” szintre, ahogy ez látható több népszerű social media (Facebook, Twitter) posztban:

Ismerünk olyan hajléktalan személyt, akit egy civil szervezet felkarolt, számos eredményt ért el a sport világában, részt vett a projekt képzésén, ami után segédápolóként el tudott helyezkedni egy kórházban.

A sportvilágban ismert az 51 éves Horváth László József erőemelői pályafutása. A 40-es éveiben kezdődő sportsikereihez azonban igen rögzös úton ért el. Nem is csoda, hogy életútjáról országos és megyei napilapok egyaránt tudósítottak. Horváth Lászlóval 2019-ben készült interjú a projekt részéről.

László szülei búcsús cigányok voltak, akik elitták a vagyonukat. László állami gondozásba került. Szülei meghaltak. A nevelőszülő sokat bántalmazta őt. A nevelőszülőjének halála után László nevelőotthona került.

Szaktmát tanult, olajfűrőnek készült, mégis üvegfüvő lett Ajkán. Innen bocsátották el 2002-ben 15 év munka után. Ekkor nyúlt az alkoholhoz, s innen már az egzisztenciális lecsúszás minden állomását megélte. Élt hajléktalanként erdőben, majd pedig a Máltai Szeretetszolgálat veszprémi hajléktalan szállóján.

Itt figyelt fel rá, bátorította őt hajléktalanszálló dolgozó biztonsági őre, Szőke Vilmos, aki azt mondta neki: „Laci, szedd össze magad, te többre vagy képes!”

Szőke Vilmos biztatására kezdett sportolni az akkor 44 kg-ra lefogyott Horváth László. Erősíteni kezdett. Egyik napról a másikra letette a „piát” – komolyan sportolni kezdett, aminek eredményei nem maradtak el. Rövid időn belül országos bajnok lett.

László lakhatását továbbra is a Magyar Máltai Szeretetszolgálat támogatja.

Az Aktívan a tudásért kiemelt projekt képzéseibe László kétszer is bekapcsolódott. Alapkompetencia képzést végzett 2018. január 10-én, majd még ugyanebben az évben az alapkompetencia képzésre ráépítve szociális gondozó segítője tanúsítványt is megszerezte. Jelenleg a Veszprém Megyei Önkormányzat Csolnoky Ferenc Kórházában ételkihordóként dolgozik.

„Így 51 évesen csak azt tudom mondani, hogy nem szabad feladni, csak előre...”

Most – 2022-ben – újra keresni kezdték Horváth Lászlót, akit a hajléktalan szállón találtak meg munkanélküliként. Egy hónappal később pedig már a hajléktalan ellátás látóköréből is kikerült. Természetesen nem csak ilyen negatív kicsengésű életutakat tudott a projekt felmutatni. Bár Horváth László élete éppen arra is rámutat, hogy mekkora jelentősége és felelőssége lesz majd az új felzárkóztatási képzési struktúrájában a mobilitási mentornak.

A polgármesterek, kisebbségi önkormányzatok vezetői, a társszakmák képviselői sok olyan képzésről kikerülő emberről tettek említést, akik a képzést követően munkába tudtak állni, aztán – a folyamatos mentorálás hiányában – elfogyott a motiváció, otthagyták a munkahelyet. Remélhetőleg, ezek a visszacsatolások is vezették el a jogalkotót arra, hogy a komplex felzárkózási képzésekről szóló 311/2021. (VI. 7.) Kormányrendelettel bevezesse a mobilitási mentori szolgáltatást. A mobilitási mentortól – és általában a mentorálástól – a jövőben igen sokat kellene elvárni.

Sok képzésben résztvevő személy a képzés ideje alatt és azt követően is álmokat, célokat fogalmazott meg a projekt munkatársai számára. Ezek az álmok és célok a legtöbbször egy jobb életminőségről szóltak. Néhány esetben a célok és álmok közt megjelent a saját életminőségjavításon túl a környezet helyzetének javítása is.

Igen sok esetben anyagi okok miatt nem tudtak (tovább)tanulni a projektbe bevont emberek. Ennek a helyzetnek nem tett jót a tankötelezetti kor 16 évre történő csökkentése. Ez ugyanis a nyomorban napról napra élő embereket arra sarkallta, hogy ne engedjék a 16 éves gyermeküket továbbtanulni (beleértve: általános iskoláját befejezni), mert az iskolás gyermek után csak a 2008-as szinten befagyasztott, vásárlóerejét rohamosan elvesztítő családi pótlékot kapta, míg a 16. életévét betöltött fiatal akár közfoglalkoztatásba is bekapcsolódhatott és be is kapcsolódott, ami anyagilag sokkal többet adott a családnak. Rövid távú túlélési stratégiának ez jó, ám hosszú távon a deprivációs ciklus nem törik meg, a nyomor szociállogikája immár transzgenerációs mintázatként fog átruházódni a következő generációkra.

Azoknak az embereknek ismerte meg jobban életútját a projekt, akik megbíztak a projekt képzésszervező munkatársaiban vagy a képzés oktatóiban, és életútjukhoz, céljaik megvalósításához további segítséget, támogatást – ha tetszik: mentorálást – kértek.

IV.1. Réz Szilvia

A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében élő Réz Szilvia a projektben 2019 nyarán, 40 évesen végezte el a 320 órás szociális gondozó segítője képzést.

Szilviának nem volt átlagos gyermekora: születése után édesapját, tizenhat éves korára édesanyját is elveszítette, de édesanyja súlyos betegsége miatt egész gyermekkorában a nagymamája volt a családfenntartó. „Mindig irigyeltem azokat, akiknek van testvére... Nem jó egyedüli gyerekek lenni. Merő unalom volt a gyermekkorom, nem tehattük meg, hogy elmegyünk ide-oda.”

A nyolc általános elvégzése után, hogy tovább tanulhasson, munkába kellett állnia. 14 évesen a nyírbogdányi cipőgyárban kezdett dolgozni. „Életem egy legszörnyűbb éve volt. Úgy kezdeni a nagybetűs életet, hogy egy ragasztószagú, régi omladozó épületben dolgozunk.” Egy évig dolgozott azért, hogy elkezdhesse a 10 hónapos kereskedelmi tanfolyamot. Ez alatt az egy év alatt félre is tett, de haza is kellett adnia a háztartásba.

Rövidesen férjhez ment, megszületett két gyermeke. Ezt követően a kereskedelemben dolgozott, aminek eredményeképpen fiatalon már gerincsérvvel kellett műteni. A műtétet után nem sokkal született meg harmadik gyermeke. Szilvia már a GYES ideje alatt tisztában volt azzal, hogy váltania kell, a kereskedelemben már nem mehet vissza dolgozni, ahogy egy interjúban megfogalmazta: „elhatároztam, hogy életmódot kell váltanom”. Szilvia akkor már 18 éve dolgozott a kereskedelemben, amit valójában nem is szeretett annyira.

Kéken, mikor felépült az idősek otthona, mindig mikor elment mellette, arra gondolt, „Úristen, bárcsak egyszer itt dolgozhatnék!”

Még a GYES után munkanélküli volt Szilvia, amikor megkereste őt Nagy Mónika⁹, az idősek otthonának vezetője, hogy szeretne-e részt venni a szociális gondozó segítője képzésen. Szilviának rögtön megtetszett. Azért is, mert a képzés idejére pénzt is kapott, ami az akkor két éves kislányt nevelő családnak nagyon jól jött. Másrészt Szilvia úgy élte meg ezt, „mint fényt..., amin hátha el tudok indulni..., azon az úton, amit szeretnék...”

Akkor a képzés megkezdése előtt a céljairól még így fogalmazott: „Az ember úgy van velem, hogy sajnos ebben a rohanó világban nehéz célokat kitűzni. Én azt mondom, főleg ebben a szegény világban, mert szegény világban élünk, nehéz célokat kitűzni, de kell... Nekem például az a célom, hogy szeretnék több szakmát, ami lehet, hogy jobban meg fog tetszeni, mint az előző.”

Szilvia a képzés ideje alatt megismerhette és egyre jobban meg is kedvelte azt a munkahelyet, ahol álmaiban szeretett volna dolgozni. Az idősekhez való pozitív attitűdje megvolt már gyermekora óta, hiszen nagymamája nevelte fel őt, tiszteli és becsüli az időseket, mert látja, hogy „mindenük a gyerek, az unoka, hogy nekik jó legyen.”

⁹ Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében Nagy Mónika és Megyesiné Varga Mária több szociális gondozó segítője képzés oktatója volt.

Már a képzés ideje alatt Szilvia tudta, hogy ezzel a tanúsítvánnyal kezdhet majd valamit. Meg is kereste a polgármestert, s jelentkezett nála, hogy dolgozhasson az idősek gondozásában. A polgármester akkor a házi segítségnyújtásnál tudta Szilviát elhelyezni közmunkásként az OKJ-s bizonyítvány hiányában.

Ennek a beszélgetésnek köszönhetően a képzést követő néhány napon belül Szilvia el is helyezkedett. Nem telt el szinte egy hónap sem, és Szilviát felkereste Nagy Mónika, hogy hamarosan indul egy OKJ-s tanfolyam. Szilvia azonnal jelentkezett annak ellenére, hogy 150.000 Ft volt a képzés önköltsége. Ez egy 10 hónapos tanfolyam volt.

Szilvia ekkor ismét felkereste a polgármestert, aki azt ígérte neki, hogy már a képzés ideje alatt felveszi őt főállásba az idősek otthonának nappali intézményébe. – „Ennek akkor nagyon örültem, mert azt mondtam, hogy itt már tényleg az leszek, aki akarok.”

A polgármester döntése előtt sorra látogatta azokat az időseket, akiket Szilvia gondozott. Mindenki elismerően nyilatkozott róla. Így Szilvia munkája, emberi hozzáállása elismeréseként is élte azt meg, hogy bekerülhetett az idősek otthonának nappali részlegére.

A polgármester az OKJ-s bizonyítvány bemutatását követően Szilviának határozatlan idejű szerződést adott.

Munkabeosztása illeszkedik a családi életéhez, 8-tól 16 óráig dolgozik, így a kislányát is el tudja látni, ugyanis férjére – aki biztonsági őr – munkabeosztása miatt ebben nem számíthat.

Szilviának ez „mindössze” egy mérföldkő: újabb tervei vannak, amiket szeretne megvalósítani. Szeretne érettségizni, ehhez a tanulmányait már folytatja. Emellett a szociális szakmában is rögtön továbbképzésbe kezdett: beiratkozott a demencia gondozó képzésre. Ez utóbbi minden szombatját igénybe veszi. Ez a képzés is önköltséges. Díja a szociális bér mellett jelentős összeg: 180.000 Ft. „De megint azt mondom, hogy még közelebb kerülök a célomhoz, mert ez viszont már szerintem minden gondozónőnek kell, hogy legyen. A szociális gondozó mellé kell a demens gondozó, mert nagyon sok demens beteg él az otthonban, akik még nagyobb segítségre szorulnak. A demens emberek végtelenül érdekes emberek. Nagyon örülök, hogy lehetőséget kaptam, és azt is, hogy én leszek talán az első, akinek ebben az otthonban meglesz ez a vizsgája.

Ezekért a képzésekért már adunk (t.i. pénzt), nem kapunk. Ha adni kellett volna, szerintem nagyon kevés ember indult volna el ezen a pályán. De ebben a helyzetben igenis adok érte pénzt, mert tudom, hogy szeretném csinálni. Kifizetem, ha részletekben is, mert tudom, hogy még közelebb kerülök a célomhoz”.

Egyelőre Szilvia elérte célját: „Az volt a célom, hogy bekerüljek az idősek otthonába, és amilyen formában csak lehet, megtanuljam mindazt, amivel tudom segíteni az időseket.” - És hozzáfűzte azt is, ha lesz ehhez kapcsolódóan program vagy tanfolyam, abba nagyon is szívesen bekapcsolódik.

Egy vele készült beszélgetés során ezt az üzenetet fogalmazta meg Szilvia: „...tanulni, tanulni. Soha nem késő. Csak elindulni nehéz... Mindenki a saját élete kovácsa, ha nem kovácsoljuk... Minden lehetőséget meg kell ragadni. De ez mindenképp: el kell indulni! Mert ha elindulunk, az élet visz magával. De amíg otthon ülünk, és azon gondolkodunk, hogy merjünk-e vagy nem, semmit nem érünk el az életben.”

Szilvia életébe az utóbbi négy év – amióta a projekt “látókörében” van – rengeteg változást hozott. Ahogy ő fogalmazott: „Azzal a tanúsítvánnyal nem is gondolná az ember, hová tud eljutni...”

Szilvia megélése nagyon jó – „ha elindulunk, az élet visz magával”. Szilvia mert elindulni. Volt célja és célját el is akarta érní. A polgármester és a két kiváló oktató ezt az igyekezetet vette észre, és éppen csak annyi segítséget adtak Szilviának, amennyire éppen szükség volt. Szilvia pedig mindig hozzátette azt, ami az ő része.

IV.2. Galyas Bernadett

1985-ban született. A nyolc osztály elvégzése után 9. és 10. osztályt, majd konyhai kisegítői és gyorsétkeztetési eladói végzettségeket szerzett. 21 évesen szülte meg lányát.

Az Aktívan a tudásért projekt keretei között szociális gondozó segítője képzésen vett részt. Ezt követően – már a „munkaügy által” – szerezte meg a szociális ápoló-gondozó OKJ-s végzettséget.

„A képzésben nagyon kevés csoporttársamnak volt önbizalma. Próbáltuk erősíteni Czentrár Marika nénivel is, hogy jó legyen nekik, hogy ki tudják nyitni a szemüket, hogy nem csak az van, hogy ‘otthon ülök, és várom, hogy anyuka, apuka adjon egy tányér ételt’, hogy igenis van fejlődés.

Nekem azért sikerült, mert én nagyon is akartam. És próbáltam, mindent próbáltam. Mindenkihez mentem segítséget kérni. És nekem, hál’ Istennek, sikerült. Az akarattól függ! Ha én nem akarok semmit, akkor maradhatok otthon, és várhatom azt a 22000 forintot, amiből nem lehet megélni. Így gyermekeket nem lehet felnevelni, mert akkor ugyanolyan szinten lesznek, mint a szülők, mert nincs motiváció.” Majd így folytatta egy vele készült interjújában: “Elvégeztem (t.i. a szociális gondozó segítője képzést), onnantól kezdve úgy gondoltam, hogy még tovább fejlesztem magam. Elindultam a munkaügyi központtól 11 hónapos tanfolyamra. Hogy elvégeztem a tanfolyamot, elmenetem egy állásinterjúra az encsi idősök otthonába, itt voltam gyakorlaton is. Ezen az állásinterjún sikeres eredményt értem el, elkezdtem dolgozni.” Bernadett a Tiszáninneri Református Egyházkerület Encsi Idősök Otthonába dolgozni. Itt dolgozik azóta is. Időközben elvégezte a demencia gondozó képzést is. Jónyerné Demkovics Andrea intézményvezető nagyon elégedett munkájával: „Csak jót tudunk Bernadettől elmondani, mind személyiségében, mind munkájában is teljes jogú tagja a munkaközösségnek, és reméljük, hogy ezt még hosszú-hosszú éveken keresztül így is lesz. És reméljük, hogy fejleszteni is fogja önmagát, és ezáltal szép karriert érhet el itt az intézményben.”

V.3. Gavrilete Istvánné, Katalin – Csokvaomány

Ezen a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei településen a TEF két programmal is jelen volt a társadalmi felzárkózás területén. Az egyik EFOP-1.6.1-VEKOP-16-00001 Felzárkózási együttműködések támogatása projekt kereti között megvalósuló úgynevezett vadtelepek felszámolásának előkészítése pilot programjával, a másik pedig az Aktívan a tudásért kiemelt projekt a képzéseivel.

A településen 2 képzés valósult meg.

Gavrilete Istvánné Katalin 1974-ben született. Szülei nagy zenészcsaládból valók. Több közeli nagybátyja, bátyja a pesti 100 tagú cigányzenekarban játszik elmondása szerint. Az általános iskolát külön vizsgával fejezte be, mert már 14 évesen férjhez ment. Négy gyermeke született. Katalin a projektben 120 órás Munkaerőpiacra felkészítő kompetencia-fejlesztő programban és a kiskerti növénytermesztő szakmai alapozó képzésen vett részt.

A képzéseket követően rögtön elhelyezkedett Miskolcon a Bosch üzemében, ahol „autóipari szerkezeteket szerelnek össze, meg elektromos holmikát”. Ez a 120 órás képzés eredménye. A kiskerti növénytermesztő képzésen szerzett ismereteit a saját veteményesében tudja hasznosítani.

A képzések egyik oktatója a polgármesterasszony volt. Ez jelentős többletet adott mind az oktató-polgármesternek, mind pedig a képzésben résztvevőknek, hiszen egy másik arcukat ismerhették meg egymásnak az együtt töltött képzési órák alatt.

Katalin a miskolci Boschban 12 órás, két műszakos állómunkát végez, ami nehéz számára. A munkahelyi csapattal és a légkörrel meg van elégedve. Mindezzel együtt Katalin azt mondta: „nyugodtabb az ember, ha van rendes fizetése – nem mindegy, mennyiből élünk.”

V.4. Páll Judit Katalin Gávavecsellőről

Judit 20 évesen egy digitális alapkompétencia képzésen vett részt. *„A szüleim nagyon szépen tartottak, s emellett ki tudnám azt emelni, hogy apám felől roma vagyok - hál' Istennek, nem tagadhatom. Én Vencsellőn a Báthori utcából a roma telepről jövök.”* Idősebb testvérei a vendéglátóiparban dolgoznak, fiatalabb testvérei még tanulnak. Judit általános iskola elvégzése után Nyíregyházára került cukrász iskolába, amit anyagi helyzete miatt nem tudott befejezni.

Judit nagyon szeretne segíteni a környezetében élő hátrányos helyzetű embereknek, gyerekeknek, hogy a következő generációknak már ne kelljen megélni, hogy mi az, hogy nincstelenség. Hogy végig tudják vinni az iskolát, mert *„itt Vencsellőn is nagyon sok olyan gyermek van, amit nagyon sajnállok, hogy iskolai tanulmányait nem tudja folytatni, hisz a családi kassza nem engedi meg neki. Mint ahogy én is ugyanígy jártam. Még az általános iskolában előfordult, hogy a családi kassza nem engedte meg, hogy tankönyvet vegyek, ezért elmentem még krumplit válogatni, hogy legyen pénz a tankönyvekre.”* Judit és társai közül többen anyagi okokból 15-16 évesen hagyták abba a tanulást - többjüknek már gyereke van. *„Olyan gyerekeket szülnék, amilyeneket nem is szeretnék - mint ez a babaprojekt is... Három gyerek..., hiába kapják meg rájuk meg a támogatást, azt el kell tartani... és hiába van a Jóisten, nem mindenkinek úgy adja meg, mint akár egy magyar állampolgárnak... Mert többek között a romák el vannak nyomva.”* Judit szerint mindenki a saját jövőjét próbálja támogatni, valaki a támogatásokat veszi igénybe, ő hegesztő szakmát szerzett. A hegesztő szakma megszerzését követően technikumot is végzett. Hiába mondják, hogy a hegesztő egy férfi szakma, Judit tudja, az, de azt is tudja, ezzel a szakmával többet keres a vendéglátósoknál.

Judit tervei között szerepel az emelt érettségi megszerzése is, hogy Győrben a Széchenyi Egyetem informatikai szakját meg tudja pályázni. *„Szeretnék egy diplomát, és nem csak azért, hogy a McDonald'sban dolgozzak, hanem azért, hogy a közeljövőben - ha nekem egy ilyen diplomám van – egy vállalkozást elindítsak...Hogy a szegény gyerekeken segítsék...Hogy ne kelljen a gyerekeknek nélkülözni.”*

Judit a digitális kompetencia oktatást is úgy élte meg, hogy nagyon sok mindenben segítette a jövőjét, többek között megtanulta az internet „jogos és tisztességes használatát... (...), hogy több olyan lehetőség van az internet által, ami az én javamat szolgálja. (...) A digitális képzés nagyon sok vencesellői és balsai hölgynek és férfinak segített, hogy megmutassa, milyen is a digitális élet, milyen az, hogy világ.” Megtanulták az idősebb szülők is, akiknek gyerekei távol, akár külföldön dolgoznak, hogyan tudnak kapcsolatot tartani. *“Én megtanultam, hogy milyen egy dokumentum, hogyan kell egy önéletrajzot megírni. A párommal, aki a vőlegényem, ezáltal találtuk meg az albérletünket. (...) És azért is szerettem itt tanulni, mert hiába is van most is 500 km-re a párom, tudom tartani vele a kapcsolatot, tudom azt, hogy minden rendben van... Ennek a digitális képzésnek azt is köszönhetem, hogy megtaláltam az álom munkámat, ami Győr-Moson-Sopronban van egy vasgyár cégnél nagyon jó keresettel, ami a jövőmet is biztosítja... tanulmányokat..., vagy akár egy új ingatlan vásárlását.”*

Türk Mária oktató Páll Judit Katalinnal és a képzésekkel kapcsolatosan a következőket mondta el: *„Ezeknek a képzéseknek abban látom az előnyét - túl azon, hogy megvolt bennük az agytorna, hisz elővettük a matematikát, a nyelvtant stb. -, hogy a képzésbe járó emberek tanítják egymást, tanulnak egymástól, kihúzzák egymást a depresszióból - pusztán azért, mert járnak. A képzéseken személyes kapcsolatok születtek és erősödtek. Erősödött az emberek önértékelése, a tudás fontossága, a társadalomba való beilleszkedés iránti igény, valamint az, hogy hogyan állunk ki magunkért. Erre nem mindenki képes. Viszont valaki igen, itt van például Páll Judit Katalin. Neki is megvolt a maga tragikus sorsa, ám benne ott volt az erő és mellette az őt támogató közeg. Már csak Katalinért megérte az elmúlt öt év. Katalin beadta a főiskolai jelentkezését. A képzés óta kiválóan leérettségizett. Igazi férfias szakmát választott, amiben kiváló, és amit nagyon szeret csinálni. Jelenleg Győrben egy műszaki gyárban dolgozik, műszaki vonalra felvételizett. Munkájáért nagyon szép jövedelmet kap.”*

V.5. Ehhez kellett a gyerekek biztatása is

Nyírbélteken és Tiszavasváriban zajlott a projekt első általános iskolai felzárkóztató képzése. Mindkettő 7-8. osztályra készítette fel a résztvevőket. Nyírbélteken a vizsga után mindenki meglepetésére megérkezett a polgármester is, s a vizsgázókat és a vizsgáztatókat meghívta egy fogadásra a hivatal épületében.

Ott beszélgettünk egy házaspárral, akik mindketten igen jó eredménnyel zárták tanulmányaikat.

„Most már mindenhová kell a nyolc osztály. Szóval ez az alap, mindenhol azt kérik.” – kezdte szinte egyszerre Enikő és Elemér. Elemér több gyárban dolgozott már, Budapesten is, de mindenhol eltanácsolták, mert nem volt mg a nyolc osztálya. Visszatért Nyírbéltekre, hogy megszerezhesse az alapfokú iskolai végzettséget. Felesége, Enikő csatlakozott Elemérhez. Enikő elmondta: *„Hat gyermek boldog szülei vagyunk. Ebből négynek kitűnő tanulmányi eredménye van. [...], ők is buzdítottak, hogy akkor apa is, anya is...”* A gyermekek közül a legkisebb 10 hónapos, a legidősebb pedig 16 éves.

V.6. A hat osztály kevés

Vivien öt gyermek édesanyja, aki azért hagyta félbe annak idején tanulmányait, mert terhes lett. Az ötödik gyermekének megszületése után fogalmazódott meg benne, hogy „*Öt gyereket szültem. Azt mondtam az utolsónál, hogy én szeretném elvégezni a nyolc osztályt, mivel hogy én hat osztállyal hátrányban éreztem magamat*”.

Vivien elsőként az EFOP-3.7.-17-2017-00001 „Aktívan a tudásért” projekt kompetencia fejlesztő képzésén vett részt, majd azt követően iratkozott be az általános iskolai felzárkóztató képzésre is. Vivien alig hiányzott a képzésről, mert életének egyik mottója, hogy „*amihez én a nevémet adom, azt el is végzem*”. „*Az olyan jó volt – mondja –, azt is el tudtam végezni, teljesítettem, amit megköveteltek tőlem.*” Ez a két képzés visszaadta az önbizalmát, „*A világot megnyitotta előttem.*”

Tervei is lettek. Szeretne továbbtanulni, szeretne „*letenni egy szakmát, mivelhogy csak 26 éves vagyok, és előttem a világ. Nem késő semmit elvégezni. [...] El tudnék állni bárhova, ha szakma lenne a kezemben. [...] Meg szeretnék mindent adni az én gyermekeimnek, amit még nem tudtam, nagyon keveset tudtam adni nekik. Szeretnék dolgozni, mivelhogy én szeretném tisztességesen felnevelni a gyermekeimet. Szeretném tovább taníttatni őket, hogy valamire vigyék, amire én még nem tudtam vinni.*”

IV.7. A képzés megvalósítása érdekében sikeres együttműködés

A fizikai megvalósítás sikeréhez hozzájárult, hogy a projekt munkatársai – ha kellett alkalmi, ha kellett, hosszabb távú – együttműködésekbe kötöttek legtöbbször szóban helyi, regionális, akár országos szervezetekkel. A leggyakoribb együttműködés a toborzásra és a képzés helyszínének biztosítására vonatkozott. A COVID idején azonban nem egyszer pl. a helyi kisebbségi önkormányzat vagy a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársa segítette a képzésben maradást azzal, hogy a karanténba kerülő célcsoporttagok számára az egyéni felkészüléshez szükséges feladatlapokat eljuttatta.

Az aktív és a helyi önkormányzattal együttműködő képzésszervezésnek köszönhető az is, hogy a TEF meg tudta tartani Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében az úgynevezett felzárkózási képzési tanévnyitó rendezvényeit. Első alkalommal 2019-ben Demecserben került sor erre a rendezvényre, ahol a projekt 19 képzést tudott megvalósítani. 2020-ban a tanévnyitónak Gávavencsellő adott helyet, ahol összesen 12 képzés tudott megvalósulni, 2021-ben pedig Tiszavasváriban volt ez a rendezvény, ahol 13 képzés indult.

A sok jól sikerült, együttműködésen alapuló képzésszervezés közül érdemes kiemelni a Magyar Katolikus Karitásztól is támogatott szociális gondozó segítője képzést, amelyen patapoklosi és somogyapáti lakosok vettek részt. Megemlítendő, hogy mind Patapoklosi, mind pedig Somogyapáti FETE település. A képzés szoros szakmai együttműködésben valósult meg a Belügyminisztérium Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságának EFOP-3.7.1-17-2017-00001 azonosítószámú Aktívan a tudásért kiemelt projektje, a Katolikus Karitásztól, Patapoklosi

Önkormányzata, valamint a Máltai Szeretetszolgálat Dél-Dunántúli szakemberei segítségével. A különböző források koordinálásában kiemelt szerepe volt a különböző szervezetek szakembereinek, döntéshozóinak. A képzést 12 fő teljesítette sikeresen. (Bővebben: <https://www.karitasz.hu/hirek/szocialis-gondozok-segitoi-lettek>).

Az Aktívan a tudásért projekt 2017 óta tartó működése sokakat hozzásegített ahhoz, hogy néhány grádiccsal feljebb lépjenek.

A felzárkózás komplex célrendszerében ez a projekt csupán egyetlen tényező volt. A következő ciklusban szükség szerű, hogy a felzárkózás területén mozgó szervezetek és szakterületek, szolgáltatások és projektek még nagyobb összefogási hajlandóságot mutassanak mind országos, mind pedig helyi szinten annak érdekében, hogy a status quoból minél többen ki tudjanak lépni.